

S

START
FOUNDATION

4
INTERVIEW
ALI B.

12
PROJECT
FIFTEEN

14
TERUGBLIK
MOTIVATIE-
PROJECT

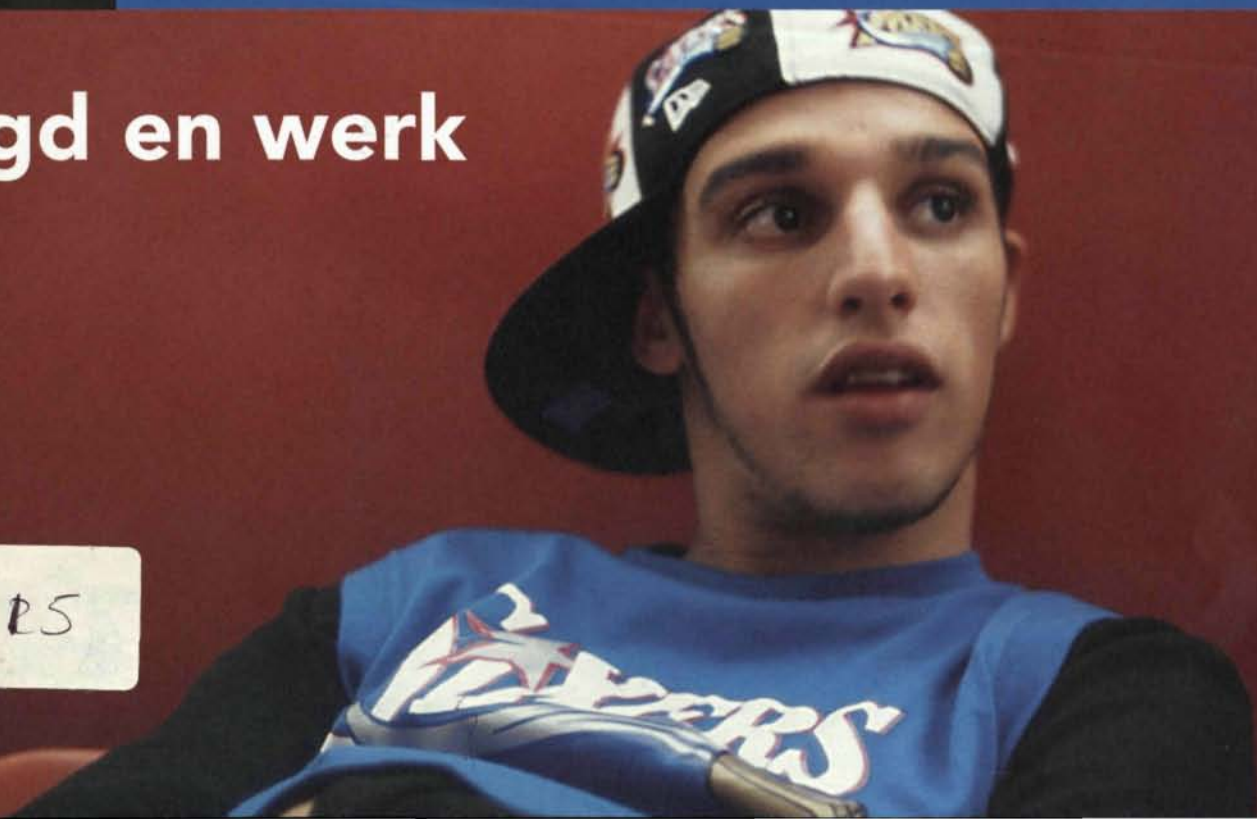
2 NIEUWS
10 STATUS

Projectenoverzicht
11 INTERVIEW

Jan Kustner
16 PORRET
Paul Bakker

Jeugd en werk

04/125

Bezige Bij

"Druk,druk,druk.." dat cliché zul je uit de mond van Peggy-Ann Clark (34) niet snel horen. Als je naast je fulltime baan bij het Centrum voor Werk en Inkomen lid bent van de Amsterdamse Adviesraad Diversiteit en Integratie, een universitaire studie aan het afronden bent en ook in de politiek nog een deuntje meeblaast, dan klaag je niet snel. Vanaf 1 oktober is deze bezige bij werkzaam als projectadviseur bij Start Foundation. "Ik wil mijn bijdrage leveren aan de gelijkwaardigheid tussen mensen", zo motiveerde ze haar ambities in het najaarsnummer van SIS, het blad dat zich richt op jonge, werkende vrouwen (www.sisonline.nl). Haar persoonlijke strategie: "initiatief tonen, aanpakken, kennis en kennissen verwerven." Die strategie past binnen Start Foundation.

REDACTIONEEL

Jeugd en werk

Oud-MKB voorzitter Hans de Boer heeft zijn ziel en zaligheid verbonden aan de bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Desnoods ten koste van zijn maag, want bij zijn aantreden als voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkloosheid beloofde hij zijn schoen op te eten als de Taskforce er deze kabinetsperiode niet in slaagt 40.000 jeugdbanen te realiseren.

Hij staat gelukkig niet alleen in die strijd, maar krijgt o.a. hulp van de wereldberoemde kok Jamie Oliver. In zijn Fifteen-restaurant in Londen biedt hij jongeren kans op een baan en dat concept komt nu ook naar ons land én op TV.

Beeldvorming is belangrijk bij het oplossen van jeugdwerkloosheid. Op het VMBO weten ze daar alles van. De kersverse film 'VMBO Gedaan' rekt af met een aantal misverstanden en laat zien hoe succesvol je aan het werk kunt met je VMBO-diploma op zak.

En over succes gesproken. Zonder hulp van Idols rapte de Marokkaanse woordkunstenaar Ali B. zich van de straat naar landelijke bekendheid en naast Marco Borsato. Nu is hij een icoon voor veel jeugdigen. Jeugd die op de arbeidsmarkt wel een steuntje kan gebruiken. Zodat ze weer kunnen dromen van een mooie toekomst. Want, 'wie geen dromen heeft, heeft evenmin een werkelijkheid', aldus de Belgische filosoof Karel Boullart.

UTS in actie

United Technical Solutions (UTS) directeur Nunzio Totaro las in het vorige S magazine het bericht over de start van het ENIP (En Nu lets Positiefs) project en aarzelde geen moment. Hij zocht contact met projectleider Abderrahim Arrihani. Inmiddels zijn er via UTS, detacheerder van technisch personeel, twee jongeren uit dit project voor Marokkaanse jongeren, in Amsterdam aan het werk. Zie ook pagina 8 en 9.

Website Start Foundation

De website van Start Foundation is vernieuwd. Surf naar www.startfoundation.nl en bezoek onze nieuwspagina of surf door onze projectenbank.

Heeft u ook nieuws voor ons? Mail dan een berichtje naar info@startfoundation.nl. Ook reacties op de nieuwe site zijn van harte welkom!

BAAN BREKER PRIJS 2005

WWW.BAANBREKERPRIJS.NL

Baanbrekerprijs

De wedstrijd om de Baanbrekerprijs 2005 gaat in januari 2005 van start. Samen met partners Fortis Foundation en Taskforce Jeugdwerkloosheid wordt ditmaal gezocht naar innovatieve ideeën om de werkloosheid onder jongeren aan te pakken. Aanmelders krijgen hulp van zogeheten ideecoaches om samen concrete plannen te maken. De finale is gepland in mei 2005 en zal op televisie te volgen zijn. Meer weten? Kijk op www.baanbrekerprijs.nl. De Baanbrekerprijs is een initiatief van Start Foundation en wordt sinds 2000 toegekend aan ideeën op het gebied van werkgelegenheid voor mensen die moeilijk aan een baan kunnen komen.

Solliciteren op de golfbaan

'Jongeren kunnen beter de tassen van bejaarden dragen dan van golfers', meende een respondent op de website van Quote. Spraakmakend, mag het project van Nettojob dan ook zeker genoemd worden. Het idee om werkloze jongeren als caddie op de golfbaan in te zetten leverde veel media-aandacht op. En resultaten! De eerste golfdagen in Wijchen en Zoetermeer 'scoorden' goed: 23 van de 28 jongeren wisten een baan of stageplek te bemachtigen. Een aardige 'handicap' voor de vijf andere plaatsen in Nederland die nog aan de beurt komen.

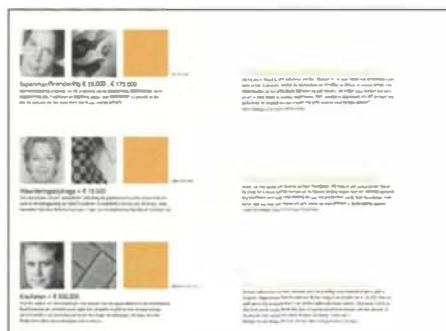

FORTIS
Solid partners flexible solutions

Nieuwe informatiebrochure

"Wie zijn jullie? Wat doen jullie? Welke regelingen hebben jullie?" Deze en andere vragen worden ons met grote regelmaat gesteld. We hebben de antwoorden gebundeld in een nieuwe informatiebrochure van Start Foundation. Bij dit S-Magazine treft u deze brochure aan. Mocht u dit S-Magazine zonder brochure ontvangen hebben en stelt u prijs op een brochure mail dan even naar info@startfoundation.nl.

24 November gaat het kenniscentrum MVO officieel van start. **Het Kenniscentrum MVO stimuleert en ondersteunt bedrijven** bij de invulling van hun maatschappelijke rol. Aanmelden kan via www.mvocentrum.nl.

Lommen Tegels & Sanitair uit het Brabantse Someren heeft de derde prijs gewonnen van de Herman Wijffels Innovatieprijs. Het bedrijf won in 2003 **het Start Foundation Vliegwieltje**. Meer info op: www.rabobank.nl

Neem eens een kijkje op www.dagactiviteiten.nl. **De eerste online 'klusbank'** voor mensen die moeite hebben met het vasthouden of krijgen van een (vaste) baan in Amsterdam en omstreken.

Colofon

S magazine #3 oktober 2004
Stichting Start Foundation is een fonds dat streeft naar een arbeidsmarkt waar iedereen welkom is.
Redactie adres:
Start Foundation
Postbus 889
5600 AW Eindhoven
Telefoon: (040) 246 18 50
Fax: (040) 237 05 15

S is ook online te lezen op www.startfoundation.nl

Gratis abonnement? Stuur een e-mail naar: info@startfoundation.nl

Art direction: Lava grafisch ontwerpers, Amsterdam

Vormgeving: def Amsterdam

Drukkerij: Tesink, Zutphen

Bladmanager: Geertje van der Beele

Tekst: Jos Verhoeven, Ton van der Vliet, Joop Lahase, Bas Senstrus, Andre Hendrikse

Fotografie: Jan-Reinier van der Vliet, Hans Gerritsen, Esther Quelle, Han Lans

S is een uitgave van Start Foundation en verschijnt twee keer per jaar

De naam **Ali B.** koos hij omdat de media criminele Marokkanen op die manier weergeven in het nieuws. Zijn fans kennen hem inmiddels ook als 'Ali Baba' en 'die Lijpe Mokra'.

Op 14-jarige leeftijd gaf hij zijn eerste optreden, voor maar liefst 400 mensen.

Samen met Marco Borsato stond hij **10x in het sportpaleis Antwerpen en 6x voor een uitverkochte Kuip** in Rotterdam.

De officiële site:
<http://www.alib.nl>

"Iemand zonder krijgt sowieso

diploma een kutbaantje"

Samen met rapper Raymzter schreef Ali B(ouali, Zaanstad 1981) *Kutmarokkanen*. Het was een passend en eigentijds antwoord op Rob Oudkerks achteloos uitgesproken verwensing en ze maakten zijn belediging tot een geuzennaam. Inmiddels is Ali B. de succesvolste van alle

Nederlandstalige rappers. Alsof hij alomtegenwoordig is: je kunt geen krant open slaan of geen tv-programma aanzetten zonder te stuiten op zijn vrolijke tronie. Met zijn nummer 1 hit met Marco B. én de hiphop-handdruk die hij Prinses Maxima gaf als voorlopige hoogtepunten. Op het

moment dat hij, als gast bij Barend & Van Dorp, CDA-fractielid van de Tweede Kamer Sybrand van Haersma Buma zo ver had dat ie zijn excuses ging maken voor de inval in Irak, werd Ali B. onderbroken door de reclame. Toch niet gek voor een ex-VMBO'er brood en banket. *Check it out.*

"Op de MAVO in Amsterdam-Oost bleef ik het eerste jaar zitten maar we zijn toen verhuisd naar Almere. Daar had je de 'open brugklas'. Je kon niet blijven zitten in de eerste en tweede klas, dus ik had het geluk dat ik toch overging. Daarna heb ik gekozen voor brood en banket. Simpelweg omdat je dan veel praktijkkles kreeg, ik was een man van praktijk. Ik werd moe van boeken en zo. Natuurlijk is het goed om ook theorielessen te krijgen want je moet wel een sollicitatiebrief kunnen schrijven. En je moet ook weten wat debet en credit is, bruto en netto, om te kunnen onderhandelen over je salaris."

De sprits

"Het eerste jaar liep ik door de school, langs het bakkerijtje want wat gebakken wordt door de leerlingen wordt verkocht in de pauze. En het rook zo lekker. Ik rookte jointjes in die tijd en had soms een vreetkick dus ik dacht: dit is de ideale opleiding voor mij. Ik werd bij de keuze vooral geïnspireerd door... de sprits! In Holland smelt de sprits in je mond maar de Marokkaanse sprits die smelt nog niet met duizend graden, dus ik dacht: ik ga die Hollandse koek exporteren naar Marokko, dat is gouden handel. Ik zweer

het je: ik weet voor honderd procent zeker dat het een succes zal worden in Marokko. Het vmbo heb ik afgemaakt maar ik kan geen chef bakker worden."

"Ik ken jongens die allemaal voortijdig van school zijn afgegaan en als je die verhalen hoort zijn dat geen leuke verhalen. Want iemand zonder diploma krijgt sowieso een kutbaantje. Een heleboel jongens kun je motiveren door voorbeelden. Wil je wat betekenen in het leven? Wil je nuttig zijn? Wil je dat mensen je serieus nemen? Dan moet je een diploma halen. Je kunt de klassen rondgaan en het vertellen maar dat is niet genoeg. Voortijdig van school gaan zou een apart vak moeten zijn op school. Het vak maatschappijleer is er wel, maar het lijkt dan net of de overheid jou de maatschappij gaat uitleggen. Dat is niet de manier. Je moet mensen in de klas hebben die levenservaring hebben en die vertellen over hun leven. Maar dat oppervlakkige geouwehoer van zo'n leraar die je wel eens eventjes zal vertellen: dit is de maatschappij en zo moet je leren leven in die maatschappij – nee, dat werkt niet bij die jongens."

Niet perfect

"Jawel, ik zie mezelf een heel klein beetje als een icoon voor de

Marokkaanse gemeenschap. Want ik bereik dan wel veel jongeren, maar ik maak ook fouten en ik vloek ook wel eens. En een echt voorbeeld moet perfect zijn. Misschien ben ik wel perfect omdat ik niet perfect ben en herkennen ze daarom zo veel in mij. Ze horen mijn raps, lezen de interviews of zien me op tv. Daar gaat het vaak over Irak. Als ik zelf televisie zit te kijken denk ik vaak: hé jongens, er is nu gebleken dat er niks gevonden is, waarom zitten we er nog? Zeg dat dan, weet je. Jullie politici hebben toch gezegd dat er wapens lagen? Niemand hoor ik erover praten. Laf. Blair heeft zijn excuses aangeboden en hier heeft Balkenende nog steeds niet gereageerd."

"Nee, zelf heb ik er nooit over gedacht de politiek in te gaan, ik bereik veel meer vanuit de positie die ik nu heb. Ik zie mezelf als een gewone burger die nu de kans krijgt om vragen te stellen. Dat doe ik in mijn raps ook. Ik kan dingen aan de kaak stellen, heb een groep achter me staan. Mijn doelgroep is oud en jong maar die wordt door de commercie steeds jonger. Ik heb nu zo'n groot bereik, als ik nu een nummer maak met een mooi melodietje, een lekkere *flow* en de juiste boodschap heb ik weer iets aan de kaak gesteld. Rap is

echt mijn medium. Ik kan mijn eigen ding zeggen, daar heb ik niemand voor nodig. Ik doe heel veel dingen die in eerste instantie niet stoer zijn: ik ga uit en drink niet. Ik rook niet en ik blow niet. Dat zijn dingen die voor de rapgeneratie niet stoer waren. Dan horen ze het van mij en denken ze: 'hé, ik ben wel stoer, Ali B. doet het ook. Fuck it, ik hoeft niet te blowen, ik vind het eigenlijk ook niet lekker.' In elk geval probeer ik altijd eerlijk te zijn. Toen ik nog wel blowde legde ik in mijn raps uit waarom ik blowde en óók dat ik het niet zo lekker vond."

Inconsequent

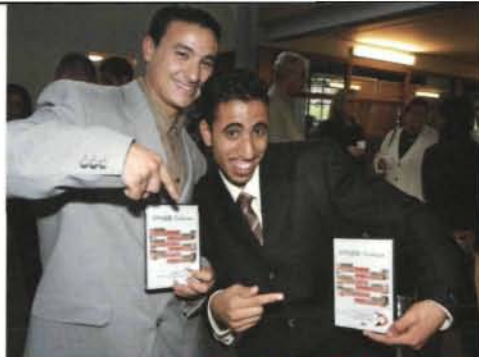
"Mensen zijn zo gebonden aan wetboeken en regels, maar die zijn niet consequent. Als jij in je jeugd wordt gepakt met weed maar je bent nu een toffe gozer en je blowt nu niet meer, waarom zou je dan niet bij de politie kunnen werken? Je zou een betere agent zijn dan iemand die niets heeft gedaan en nooit is gearresteerd. Dat is zo'n bullshit. Wees consequent als je zo graag agenten wilt hebben, doe een psychologisch onderzoek bij zo'n jongen die ooit is opgepakt. Zo simpel is het toch. Iemand moet eens een keer de ballen hebben om zo iets voor te stellen weet je."

De film **'VMBO Gedaan'** is deel van het project 'Successen Dichterbij' en daar hoort ook een website bij: www.nova.esprit-sg.nl/vmbogedaan.

De DVD is gratis verkrijgbaar via DSP-groep, tel. (020) 625 75 37.

Start Foundation financierde dit project met een bijdrage van € 57.540,00.

'VMBO Gedaan' Duur 30 minuten. Regie: Nilufer Oder. Camera: Jalal Bouzamour.

VMBO om trots op te zijn

Leerlingen op het vmbo zijn nogal eens slecht gemotiveerd en stoppen voortijdig met hun opleiding. Ze lijden onder het negatieve imago van het beroepsonderwijs en het ontbreekt ze aan inspirerende 'herkenbare' rolmodellen. Tot die conclusie kwam onderzoekster Eva Klooster na gesprekken met leerlingen. Ze bedacht het videoproject **'VMBO Gedaan'**. Leer-

lingen van het Amsterdamse Nova College interviewen oud-leerlingen die het dankzij hun opleiding gemaakt hebben. Op heldere manier vertelt de film dat je met een vakdiploma wel degelijk ver kunt komen. Het project wil een einde maken aan voortijdige schooluitval. Momenteel verlaat één op de vier leerlingen dit onderwijstype zonder diploma op zak.

"Ik voelde me dom", bekent Cynthia achteraf. Deze oud-leerlinge van het Nova College was lastig op school, totdat ze inzag dat spijbelen haar niet verder zou brengen. Cynthia haalde haar diploma en is er trots op. Dom voelt ze zich allang niet meer. Ze heeft een leuke en gevarieerde baan als freelance receptioniste en scheurt zelfverzekerd in haar 'auto van de zaak' het land door.

Eye opener

Cynthia is één van de zes oud-vmbo'ers die werd gestrikt om zich door de huidige generatie scholieren te laten interviewen. De

modieuze en zelfverzekerde Cynthia blijkt een openbaring voor de twee Nova-meiden die haar portretteren. Ook de andere interviews ontroeren door de onuitwisbare indruk van respect en verrassing die er uit opklimt. Allochtoon, vmbo'er en toch geslaagd? Het blijkt te kunnen. Een werkplaatschef, de eigenaar van twee eigen zaken, een sieradenontwerpster, een bedrijfsleider, een whizzkid en een receptioniste. Ze zijn slechts één schoolgeneratie ouder dan de vijftien Nova-leerlingen die de vragen stellen en op één na van niet-Nederlandse herkomst.

Trots

Ondernemer Sleman Mirza, eigenaar van een New York Pizza in Amsterdam Geuzenveld, glundert voor de camera: "Of mijn ouders trots op me zijn? Vraag het mijn moeder, daar is ze." En dat de Syrische trots op haar zoon is, blijkt zonneklaar. Net als trouwens zijn vrouw en zus. De twee jeugdige interviewers zijn overdonderd; dit willen zij ook wel.

Klooster: "In gesprekken viel me op dat leerlingen weinig respect hebben voor wat ze op school leren en aan perspectief geboden krijgen. Ze hebben vaak nauwelijks positieve

voorbeelden in hun omgeving van mensen die een vakopleiding hebben gedaan en succesvol zijn. Het zijn vaak kinderen van ouders die geen onderwijs in Nederland hebben gevolgd, soms helemaal geen onderwijs. Ze hebben vaak ook geen idee wat je met vmbo kunt bereiken. Dat onderscheidt ze van veel autochtone jongeren, die een vader, zus of buurman hebben die in Nederland wél beroepsonderwijs heeft gevolgd. En die het nu bijvoorbeeld als banketbakker, metaalbewerker of verpleegster of zo goed voor elkaar hebben.”

Rolmodel

Volgens Klooster zijn niet alle projecten gericht op het voorkomen van schooluitval even effectief: “Het onderwijs doet van alles om spijbelen tegen te gaan en leerlingen te motiveren hun diploma te halen. Zoals het inzetten van mentoren met een goede maatschappelijke positie. Dat zijn dan vaak geslaagde allochtone hbo'ers en academici, die zelf niet op het vmbo hebben gezeten. Wat hebben die jongeren daaraan als rolmodel? En onderschat ook niet waar ze

mee bezig zijn. Je verwacht misschien dat ze met vragen komen als ‘hoeveel verdien je’ en ‘wat voor auto heb je’. Niet dus. De leerlingen, die de vragen voor de ex-vmbo'ers zelf hadden bedacht, waren naar benieuwd naar totaal andere kwesties. Of hun ouders trots op ze waren, hoe zij het hadden ervaren om als puber naar Nederland te verhuizen en of ze een levensles hadden.”

Ouders

Voor al de rol van de ouders is heel belangrijk, benadrukt Klooster: “In de film hoor je een Marokkaanse jongen vertellen hoe hij het dankzij zijn vader heeft gered. Hij spijbelde, haalde rottigheid uit en dreigde zonder diploma de school te verlaten. Toen ging zijn vader zich er fanatiek mee bemoeien, belde leraren op om te controleren of zijn zoon op school was en wachtte hem op. Nu is hij iemand en hij heeft een mooie positie. Op de vraag op wie hij zelf trots is, antwoordt hij: ‘Op mijn vrouw. En natuurlijk op mijn vader, zonder wie ik dit nooit had bereikt’. Maar je hoort ook andere verhalen,

van vaders die niet willen dat hun dochter doorleert. Triest.”

Lessen

Of het project daadwerkelijk bijdraagt aan het verminderen van voortijdige schooluitval moet nog blijken, maar volgens Eva zijn er drie wijze lessen uit te trekken: “Scholen en overheid moeten via voorlichtingscampagnes met herkenbare rolmodellen laten zien wat je met onderwijs kunt bereiken. Je zult er de ouders bij moeten betrekken en zorgen dat je deze jongeren zelfrespect geeft. Het was heel inspirerend om jongeren te ontmoeten die hun draai in de maatschappij hebben gevonden, en daar ook nog eens heel enthousiast over konden vertellen. Door mijn werk als onderzoekster op het gebied van onder meer jeugdbeleid en onderwijs kom ik jongeren tegen die geen zelfrespect hebben, en dus ook geen respect voor de maatschappij. Daar gaat het fout mee. Maar dat zijn de uitzonderingen. Uiteindelijk willen de meeste gewoon een fijn leven, een leuke baan, trotse ouders en een gezin stichten. Heel universele idealen.”

ENIP draait nu in Amsterdam-Sloten.

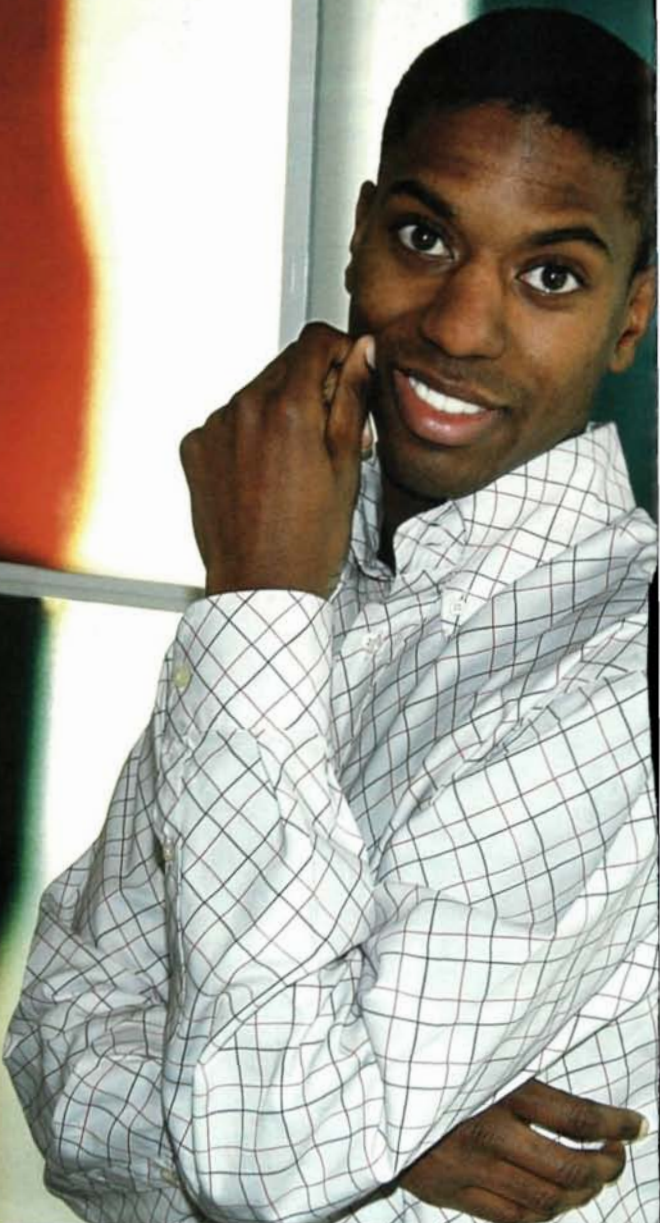
Volgende versies staan gepland voor de stadsdelen De Baarsjes en Zeeburg.

Start Foundation steunt het ENIP-project

met € 100.000,- andere financiers zijn o.a. Gemeente Amsterdam en Politie Amstelland.

Meer informatie?

Tel. (020) 66 75 150.

ENIP

spreekt de taal van de straat

Zo eenvoudig als de naam is, zo simpel is ook de aanpak van ENIP. Jongeren tussen 16 en 21 jaar die op het verkeerde pad (dreigen) terecht (te) komen worden onder begeleiding aan het werk gezet. En daarna ondergaan ze een 'schoktherapie'. Een verplicht bezoek aan een jeugdgevangenis in Casablanca of aan een armoedig ziekenhuis op het Marokkaanse platteland doet wonderen. "Dat moet zorgen voor een draai in hun hoofd," aldus projectleider Abderrahim Arrihani.

ENIP staat voor 'en nu iets positiefs'. Abderrahim en mede-initiator Hicham Darif tilen het project in 2000 van de grond. De directe aanleiding waren de rellen op een plein in Amsterdam. Marokkaanse jongeren en politie hadden het met elkaar aan de stok. De media schreven er veelvuldig over. "Op een gegeven moment had men het zelfs over een 'horrorplein' en over een 'no-go-area'," zegt Abderrahim met een mismoedig gezicht: "Toen werd het tijd iets te ondernemen."

'Jonge vaders'

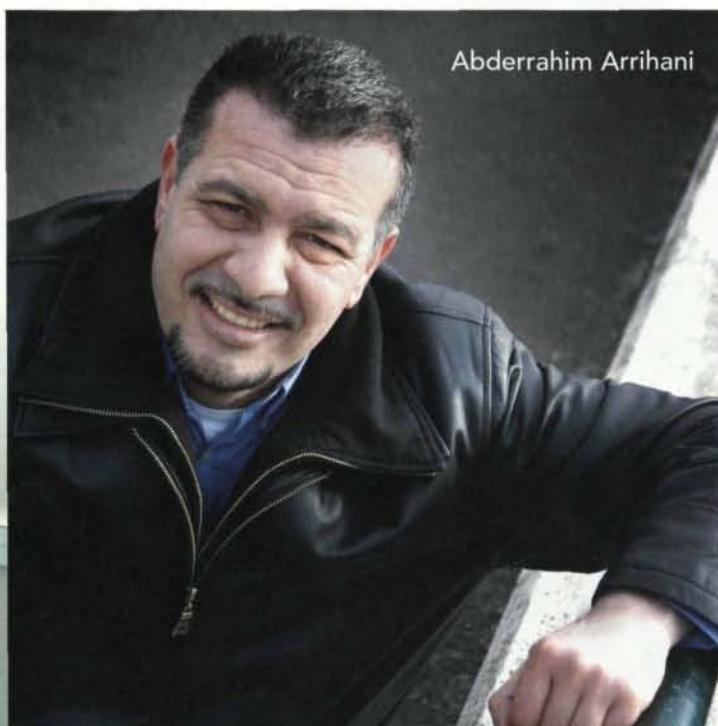
Een buurthuis waar geklust kan worden, overtollig materiaal dat opgeknapt moet worden en een serie vrijwilligers die er als begeleider tegenaan willen gaan. Dat is de kern van ENIP. Daarom-

heen een groot netwerk van contacten, variërend van bedrijfsleven en rederijen tot aan politici en sporthelden.

Drie keer per week komt de groep met maximaal 30 jongens bijeen. Op één zo'n groep zitten al snel 8 begeleiders. Het liefst heeft Abderrahim (45) daarvoor 'jonge vaders'. Mannen van tussen de 25 en 35 jaar. "We zijn ooit begonnen met wat oudere buurtvaders. Mannen met al wat grijze haren. Die genoten wel respect, maar het probleem was dat ze niet altijd de taal van de straat en van de groep spreken. Daarom werken we nu met 'jonge vaders'. En dat moeten ook mannen zijn die letterlijk uit de buurt van die jongens komen. Alleen als je 24 uur per dag en 7 dagen per week zicht hebt op die groep kun je wat bereiken."

Muzuri Tolud (23)

"Ik vond het een leerzaam project. Het schuren en verven van tafels en stoelen was wel leuk. Werken zorgt voor meer structuur in je leven. Het vereist discipline en dat heb je nodig. Via het project krijg je ook meer respect voor andere mensen en bepaalde dingen in het leven. Tijdens ons bezoek aan Marokko hebben we o.a. een krottenwijk bezocht en de door ons opgeknapt spullen in een ziekenhuis gebracht. Dat was niet echt leuk, maar het gaf wel een goed gevoel om te zien waar de spullen die jij hebt opgeknapt terecht komen. Ik werk nu bij United Technical Solutions, daar doe ik administratief werk."

Abderrahim Arrihani

Confrontatie

De handen uit de mouwen steken in plaats van rondhangen op straat is één van de methoden die ENIP hanteert. Via allerlei contacten heeft de stichting oud schoolmeubilair, computers, zaagmachines en veel ziekenhuismateriaal gekregen. "Dat knappen we hier op. Schuren en verven, repareren, monteren; dat soort werk. De laatste keer hebben we daarmee zeven containers gevuld en verscheept naar Marokko. En daar vindt een belangrijk element van onze aanpak plaats. Elke deelnemer helpt drie maanden mee om de spullen op te knappen. En daarna gaat de groep tien dagen naar Marokko om het materiaal op de plaats van bestemming aan te bieden en een handje te helpen. En dat is geen vakantie. Zo heb-

ben ze o.a. eten gekookt in een jeugdgevangenis en allerlei reparaties en schilderwerk gedaan in een plattelandsziekenhuisje. De confrontatie met die ellende en armoede zorgt voor een schok-effect. Na die ervaring staan die jongens anders in het leven. De laatste groep telde 24 deelnemers. Van drie jongens weet ik nog niet welke kant het op gaat, maar het merendeel werkt positief aan zijn toekomst. negen van hen zijn aan het werk, twaalf zijn terug naar school."

Anne Frankhuis

Elke veertien dagen is er een verplicht cursuselement voor de deelnemers die via allerlei wegen bij ENIP komen. Sommigen melden zich zelf aan, anderen worden via een 'jonge vader' aangemeld of komen via contac-

ten met politie en justitie in het vizier. Deelname is altijd op vrijwillige basis maar nooit geheel vrijblijvend. De huisregels zijn strikt en van elke deelnemer wordt volledige inzet verwacht. De samenstelling van de groep is ook niet meer louter beperkt tot Marokkaanse jongens. Ook Antillianen, Surinamers en Nederlanders zijn inmiddels opgenomen. Abderrahim: "Het kan dus best zijn dat we in de toekomst een bestemming op de Antillen zoeken. De cursus bestaat uit verschillende elementen. Zoals een excursie. We zijn naar het Anne Frankhuis geweest om het thema 'uitsluiting' te bespreken. We hebben trainingen (van sollicitatietrainingen tot leren omgaan met agressie) en we nodigen met enige regelmaat sprekers van buiten uit. Mensen die tot de verbeelding spreken en iets bereikt hebben. We hebben al een topambtenaar gehad, een wethouder, acteur Mohamend Chaara uit 'Shouf shouf habibi!' en we zijn nu bezig om Ruud

Gullit uit te nodigen want in de huidige groep zitten nogal wat Surinaamse jongens."

Profielen

Vermeldenswaardig zijn bovendien de 'profielen' die van elke deelnemer worden opgesteld. Enkele vrouwelijke begeleiders voeren daarvoor regelmatig gesprekken met de jongens. De keuze voor vrouwen is bewust, want die weten net weer wat meer informatie uit de knapen te halen dan mannen. Talenten, belangstelling, sterke en zwakke punten op gebied van werk en opleiding; al dat soort zaken komt in een dossier. Mét de bevindingen van de werk- én de reisbegeleiders ontstaat zo een haarscherp profiel van iedere ENIP-kandidaat. Abderrahim: "Dat gebruiken we in onze contacten met werkgevers en scholen, voor de follow-up. Maar het allerbelangrijkste is dat we op basis van dat profiel iedere kandidaat kunnen adviseren welke kant ze op kunnen om hun leven een positieve wending te geven."

Projecten status...

Nieuwe Experimenten

Van WAO naar Werk, Uden,
€ 30.432,-

Vrijwilligerswerk als opstap naar
een baan. Info: Cor van Mossel-
veld, tel. (0413) 26 09 13.

Praktijkschool Utrecht,

€ 80.370,-

Werkstages voor vrouwen met lage
opleiding. Info: Jes Kleinen,
tel. (030) 23 12 289.

Kleurrijke zorg,

Amsterdam, € 63.000,-

Thuiszorg voor en door alloch-
tonen. Info: Jerrel Jorden,
tel. (020) 69 75 712.

Weekendschool,

Amsterdam, € 119.751,-

Vervolgtraject na onderwijsonder-
steuning in het weekend.

Info: Heleen Terwijn,

tel. (020) 51 41 670.

WAO en ondernemerschap,

Rotterdam, € 62.317,-

Tv-uitzendingen voor WAO'ers die
een onderneming willen starten.

Info: Gerard van Collenburg,
tel. (010) 26 66 950.

Nieuwe Waarderings- bijdragen

Chebba Meidenplaza,

Amsterdam

Hoeveel: € 3.586,-

Waarvoor: festival voor meiden en
ondernemerschap.

Platform Gehandicapten,

Maastricht

Hoeveel: € 500,-

Waarvoor: symposium door en
voor mensen met arbeids-
beperking.

Voorwerk Albada College,

Rotterdam

Hoeveel: € 10.000,-

Waarvoor: Rotterdamse risico-
jongeren helpen in Roemenië.

Rotary, Delft

Hoeveel: € 8.500,-

Waarvoor: klussenbus doet dienst
als stagemiddel voor leerlingen
praktijkschool.

Iranese Vrouwen Zelf-

organisatie, Rotterdam

Hoeveel: € 4.200,-

Waarvoor: activering van Farsi
vrouwen.

Nieuwe kredieten

Valid Express, Amster-

dam, € 120.000,-

Koeriersbedrijf. Info: Nicolette
Mak, tel. (020) 613 77 08.

Jobfellows, Eindhoven,

€ 50.000,-

Reïntegratiebedrijf van en voor
ex-verslaafden. Info: William
Heijmans, tel. (040) 25 28 457.

Stichting Fifteen,

Amsterdam, € 150.000,-

Restaurant annex opleidings-
centrum. Info: Eefje Brugman,
tel. 06 21 23 75 36.

Mell Services BV, Aarle

Rixtel, € 50.000,-

Koeriersbedrijf annex autopoets-
centrale. Info: Henk Kwartan, tel.
(0492) 59 99 30.

Afgesloten

Silt, Stichting Dir,

Amsterdam

Activering van werkzoekenden van
Ethiopische afkomst. Project is ge-
slaagd en gaat door. Info: Mulugeta
Asmellash, tel. (020) 61 80 613

Baraarujin, Stichting Mede- landers, Rotterdam

Voorkomen van schooluitval onder
Somalische jongeren. Project is
grotendeels geslaagd en gaat
voortgezet worden. Info: Bea
Oomens, tel. (010) 47 35 404

Surfen naar de toekomst,

Wereldhuis, Den Bosch

Uitgeprocedeerde asielzoekers
ondersteunen een eigen bedrijf te
starten in land van herkomst.
Project is mislukt. Info: Cecile
Moerkens, tel. (073) 513 44 64

Wij maken er werk van,

Stichting Romene Sinti,

Stein

Zigeuner werkcoöperatie. Project
is mislukt. Info: Nando Rosenberg,
tel. (046) 42 61 600

Meer informatie? Surf naar
www.startfoundation.nl

'Rap als beloning'

Eén van de mooiste momenten van het project 'VMBO Gedaan' kwam tijdens de officiële presentatie op de school. Toen twee leerlingen (Ibrahim Aarab, Faruk Akcay) met een heuse 'rap' over het project kwamen. Dat zij vastbesloten zijn hun vmbo-diploma te halen én door te leren en dat falen geen optie is. 'Kijk', dacht ik toen 'dat is waar het om gaat'. Veel van deze leerlingen kunnen zoveel méér. Daar zit zoveel kwaliteit in. Dat is wel even wat anders dan een stelletje pubers, dat ongeïnteresseerd in de schoolbanken hangt of spijbelend op een winkelcentrum rondloopt. Want dat is helaas vaak het beeld dat bestaat. Over het vmbo en de vmbo-leerlingen bestaan veel vooroordelen. En ook ik tuinde er in. Tien jaar lang doe ik al onderzoek op het gebied van jeugdbeleid en jeugdzorg. En dus wéét je dat vmbo-leerlingen last hebben van de negatieve berichtgeving over hun school. En dénk je te weten dat een deel van hen, vooral jongens, ter

compensatie erkenning zoekt in materiële zaken. Snelle scooters, mobieltjes en 'coole' sportschoenen. In ons project 'VMBO Gedaan' lieten we leerlingen interviews houden met werkende en inmiddels succesvolle oud-leerlingen van hun eigen school. In die gesprekken zullen de leerlingen ook wel naar die materiële zaken vragen. Dacht ik. Fout! Daar ging het helemaal niet over. Het ging over de behoefte aan steun van ouders en leraren, over verantwoordelijkheid krijgen en nemen, over zelf je koers en je toekomst uitstippelen. En wat leren wij daar weer van? Dat deze leerlingen groeien door individuele aandacht en ondersteuning. Door zowel school als door de ouders. En dat ze behoefte hebben aan positieve en herkenbare 'rolmodellen' in hun omgeving, mensen aan wie ze zich kunnen optrekken. En geloof me, dan zit er echt veel en veel meer potentie in deze leerlingen dan wij met z'n allen denken te weten!

Eva Klooster

Eva Klooster liet leerlingen van het NOVA College Amsterdam filmportretten maken van geslaagde oud-leerlingen. Doel van het project is de voortijdige schooluitval op het vmbo tegen te gaan. Zie ook pagina 6 en 7.

Jan Kustner was één van de 30 winnaars van de Baanbrekerprijs in 2002.

De Rotterdamse Haven biedt direct werk aan ca. 60.000 mensen, inclusief industrie en overheid (douane en Gemeentelijke Havenbedrijf Rotterdam).

Al surfend op Internet kwam de broer van Jan, woonachtig in Canada, **Jan als winnaar tegen op de Start Foundation** website. Ze hadden elkaar sinds 1974 niet meer gezien of gesproken. De twee zijn vervolgens met elkaar in contact gebracht.

Havenzicht

Jan Kustner (49) uit Rotterdam was met zijn oranje muts een opvallende verschijning bij de uitreiking van de Baanbrekerprijs in november 2002. De dak- en thuisloze wilde graag in de haven werken, maar miste werkritme en werkervaring: 'Ik ben al een tijdje werkloos, grof genomen zo'n 25 jaar...' zo begon hij zijn inzending.

Gelet op het motto van de wedstrijd 'Aan de slag, alles mag!' meende de jury dat ook Jan een kans verdiende en wees hem een bedrag toe om aan zijn reïntegratie te gaan werken.

Mede daardoor en door langdurige en intensieve begeleiding van een jobcoach heeft Jan nu betaald werk. Jan heeft een werkplek gevonden op de kade van de Rotterdamse Eemhaven. Hij reinigt nu dagelijks containers.

Bruine drab

Containers schoonmaken is zwaar en soms smerig werk. Resten van de oude lading worden verwijderd voordat de enorme metalen 'dozen' aan een nieuwe tocht over de oceanen beginnen. Jan wijst op de bruine drab die uit de container komt: "Dat is oude turf. Ik moet uitkijken dat de afvoer daarmee

niet verstopt raakt." Zo nu en dan schiet er een rat over de kade.

Jan is niet vies van dit werk. Bovendien maakt de omgeving veel goed. Vogels, zeeschepen en een wijds uitzicht. Wie kan dat zeggen over zijn werkplek?

Rondvaartboten varen soms vlak langs. Op sommige foto's van de passagiers zal Jan te zien zijn. Als klein poppetje tussen de muren van gekleurde containers. Druk in de weer met een hogedrukspuit of pauzerend op zijn oude stoel vanwaar hij over het water uitkijkt.

Verdere ontwikkeling

Hij werkt elke dag van half acht 's morgens tot vier uur 's middags. Na een kwart eeuw werkloosheid lijkt dat een lastig ritme, maar voor Jan is het geen enkel probleem. Hij is altijd op tijd en heeft weinig slaap nodig. "Het is beter als je overdag wat te doen hebt", vindt de bijzondere herintreder.

Zijn werkgever heeft hem beloofd een auto ter beschikking te stellen zodra hij zijn rijbewijs heeft. Dan kan Jan ook aan de slag op plaatsen die wat verder van de stad liggen en komt er wat meer afwisseling. Aan Jan zal het niet liggen, hij wil zich graag verder ontwikkelen en heeft nu zijn zinnen op dat rijbewijs gezet. Voor de theorie is hij onlangs geslaagd en nu volgt hij twee keer per week

praktijkles. De rijopleiding wordt betaald uit zijn Baanbrekerprijs deel.

Naast zijn werk in de haven doet Jan ook nog bestuurlijk werk voor de Pauluskerk. In deze ontmoetingsplaats voor Rotterdamse dak- en thuislozen is hij nog regelmatig te vinden. Bijvoorbeeld voor een warme maaltijd. "Dat kost daar maar € 2,80!" Nu hij werkt, worden sommige vergaderingen verplaatst naar de avonduren.

Aarzeling

Werkgever Omar El Mahi van Omar's Container Cleaning Services, is intussen zeer tevreden over zijn nieuwe medewerker. Toen Jan-Steven Nottelman, jobcoach bij United Restart, vertelde over zijn kandidaat was Omar niet meteen enthousiast: "Ik dacht: 'dat wordt nooit wat'. Maar Jan-Steven bleef maar aandringen om hem toch een kans te geven. Na een maand op proef wist ik wat ik aan hem had". Omar had snel in de gaten dat hij Jan prima in zijn eentje kon laten werken. Dat stelt Jan zelf ook erg op prijs: "Zo heb ik ook geen last van anderen". In een lege container heeft Jan zelfs zijn eigen schafteet gemaakt. Jan en Omar hebben onderling weinig contact. Dat hoeft ook niet volgens Omar: "Jan werkt zelfstandig, hard en zeer precies. Had ik er maar tien zoals hij; echt waar!"

Met achterstand binnen,
met voorsprong er uit

Fifteen

Werkloze jongeren die de kans krijgen kok te worden. En niet zomaar kok, maar in een restaurant van Jamie Oliver, wereldberoemd door zijn kookkunsten, zijn kookboeken én door de kookserie The Naked Chef.

Drie jaar geleden gaf deze Britse kookheld vijftien jongeren uit Londen die kans in een nieuw restaurant met de toepasselijke naam Fifteen. Het is een ongekend succes. De formule gaat nu voor het eerst de grens over, in december opent Fifteen Amsterdam zijn deuren.

Een oud pakhuis aan de oostelijke handelskade in Amsterdam. Groot en koud. Kale betonnen vloeren en kille stalen pilaren die een houten balkenplafond dragen. De entourage van een klasse restaurant is nog in geen velden of wegen te bekennen. Maar toch moet het hier straks allemaal gaan gebeuren. “De uitdaging is hier jongeren met een achterstand binnen te halen en te zorgen dat ze straks met een voorsprong dit pand weer verlaten,” zegt Eefje Brugman. Zij is al vanaf dag één betrokken bij het project en verantwoordelijk voor het opleidingstraject. Terwijl de bouwvakkers nog heel wat werk te verzetten hebben, heeft Eefje al een flink aantal stadia achter zich.

Publiciteit

Zo zijn afgelopen zomer de eerste vijftien kandidaten al geselecteerd en verloopt hun opleiding volgens schema. De eerste berichten over de komst van Fifteen naar Nederland leverde een golf aan publiciteit op. Dat maakte het werven van kandidaten makkelijk én moeilijk tegelijk. Eefje: “Via flyers en posters in de stad en de website hadden we al snel 450 kandidaten. De criteria waren dat je tussen 16 en 24 jaar moest zijn, woonachtig in Amsterdam, zonder baan en niet bezig met een opleiding. Maar ja, de

naam Jamie Oliver trok natuurlijk een breed publiek. Dus was er ook een reactie van een man van 44 jaar. En van enkele schoolmeisjes die het er vooral om te doen was Jamie te zien!”

Smaaktest

Een eerste schifting bracht het aantal gegadigden terug tot zo'n tweehonderd. Die werden uitgenodigd voor een informatieve middag. Het begin van de selectie. Eerst een assessment om te kijken of men geschikt was voor het vak. Daarna een uitgebreide smaaktest. Toen bleven er nog dertig over. Een survivalweekende met die groep leverde uiteindelijk de definitieve groep van vijftien op. Eefje: “Een tamelijk uitvoerig traject inderdaad, maar het zijn natuurlijk ook wel leerlingen met ‘bagage’. Allochtonen, autochtonen, mensen met taalachterstand, mensen die wat zijn ‘afgegleden’, dat is best heftig.”

‘Sourcing trips’

De opleiding tot kok is pittig, maar de opleiding tot Fifteen-kok is extra pittig. Ook omdat die versneld plaatsvindt. De eerste tien weken is het drie dagen school, één dag stage en één dag op excursie. Eefje: “In Engeland noemen ze dat ‘Sourcing Trips’. Het zijn reisjes naar de oorsprong van het

eten. Je ziet hoe een appel groeit, hoe een courgette d'r uitziet als die nog op de grond ligt en je leert waarom scharrelvarkens lekkerder zijn. Dit is typisch de Jamie-benadering, extreme aandacht voor de kwaliteit van de producten die je bij het koken gebruikt. Naar een kookschool gaan kan iedereen, maar dit maakt ze tot betere koks.”

‘Aan de kachel’

Fifteen Amsterdam wordt een groot restaurant met 200 stoelen en zeven koks. Zij gaan de vijftien leerlingen begeleiden en ze op een intensieve manier leren wat het is om ‘aan de kachel te staan’. Het leerling-traject is bedoeld als opstap. Na een jaar moeten de leerlingen uitgeplaatst worden naar andere restaurants voor hun vervolgopleiding. Eefje: “Ze hebben dan niveau 2, dan ben je basis-kok. Wij nemen ook de verantwoordelijkheid op ons om ze straks in een goed restaurant aan het werk te krijgen. Moeilijk? Nee, dat denk ik niet. We hebben nu al veel contact met stagebedrijven en veel topkoks volgen dit project op de voet. Er blijkt behoefte te zijn aan een goede koksopleiding. Wat nu van opleidingen komt is niet helemaal wat ze willen. Wij kunnen wat extra's bieden.”

Witte en zwarte brigade

Fifteen in Londen heeft inmiddels al drie lichten nieuwe koks opgeleverd. In Amsterdam sluiten ze niet uit dat ze op termijn behalve koks (de witte brigade) ook mensen voor de bediening (de zwarte brigade) gaan opleiden. Dat kan dan weer bruikbaar materiaal opleveren voor Engeland waarmee intensief wordt samengewerkt.

Start Foundation is één van de partners van Fifteen Amsterdam en heeft een **krediet van € 150.000,- verstrekt** om het opleidingstraject van de grond te krijgen.

Fifteen Amsterdam gaat in november open voor het publiek. Reserveringen via telefoon 0900 34 38 336.

Het wel en wee van de vijftien Nederlandse Fifteen-koks in **opleiding is te volgen via Net 5**. Uitzending op vrijdagavond, vanaf 29 oktober.

Eefje Brugman

Eefje: "We wisselen heel veel informatie uit. Jamie heeft de kandidaten toegesproken (we zouden hem wat vaker hier willen zien, maar ja...), zijn mensen zijn hier geweest en volgen de opzet hier op de voet. Zij lopen enkele jaren op ons vooruit en wij kunnen veel van ze leren. Ook van hun fouten. Aan de andere kant leren zij van ons. Toen ze hoorden dat hier de gemeente potjes met geld heeft om opleidingsmogelijkheden voor werkloze jongeren deels te financieren viel hun mond open. 'Dat moeten wij ook hebben!' riepen ze meteen uit. Nederland is hun eerste buitenlandse uitstapje, maar ik acht het niet uitge-

sloten dat ze de formule nu ook naar andere landen gaan exporteren."

'Docusoap'

Net als in Engeland wordt ook in ons land een 'docusoap' op de televisie gebracht over de opening van dit nieuwe restaurant en het wel en wee van de bijzondere groep leerlingen. In Engeland was 'Jamie's Kitchen' (het was ook te zien op de Nederlandse televisie) razend populair. Maar het accent lag wel erg op Jamie. In de acht afleveringen die Net 5 gaat brengen over Fifteen Amsterdam ligt het accent veel meer op de leerlingen. Het

gaat over de werving, de selectie én over hoeveel bloed, zweet en tranen die opleiding kost. Dat was vooral om praktische redenen; "we hadden Jamie niet dagelijks ter beschikking. En weet je hoe onze Engelse collega's daar tegenaan kijken? Die zijn hartstikke jaloers en zeggen 'jullie maken het tv-programma dat wij hadden willen maken'. De timing is gewaagd. Nú een restaurant beginnen grenst volgens sommigen aan zelfmoord. Maar de naam van Jamie Oliver, aandacht op televisie en het unieke concept geven ons een 'jumpstart'. Dat helpt ons het eerste jaar door en daarna redden we het wel."

'AAN DE GANG' is de titel van het boek waarin de methode wordt beschreven. Ondertitel: Motiveren van vastgelopen jongeren voor werk & scholing. Auteurs: Martin Klomp, Paul Kloosterman, Tirza Kuijvenhoven, ISBN: 906665483X, 88 pagina's, Prijs: € 13.30.

De bijdrage van Start Foundation aan het **motivatieproject** bedroeg € 158.823,-. Het project werd mede gefinancierd door VSB fonds en NSvP.

Irma van Veen

Gemotiveerd

Herfst 1999. De jeugdwerkloosheid lijkt nagenoeg verdamppt. 'Krapte op de arbeidsmarkt' koppen de dagbladen om de paar weken. Organisaties die jongeren begeleiden zien alleen nog maar 'moeilijke' jongeren aan de poort komen. De 'ik wil niks & ik kan niks' populatie, al dan niet gestuurd door de rechter of leerplichtambtenaar. Langdurige trajecten voor deze jongeren zijn onbetaalbaar en ook uit methodisch oogpunt geen optie. Maar wat moet je dan, om ontspoorde jongeren weer snel op de rails krijgen? Op initiatief van Start Foundation ging het Motivatieproject van start.

Vijf jaar later klinkt binnen de muren van justitiële jeugd-inrichting voor behandeling Rentray bij Zutphen volop geklop en gehamer. Jongeren zagen en schaven dat het een lust is. Irma van Veen, projectmanager: "Wij waren er snel van doordrongen dat we iets moesten met de motivatieproblemen van jongeren. En de kans om mee te doen aan een experiment grepen we met beide handen aan. Niet gemotiveerd zijn is meestal een defensieve houding als reactie op eerdere mislukkingen. Er zijn maar weinig jongeren die écht niets willen."

Tikkeltje eigenwijs

Dr. Martin Klomp van de Universiteit Leiden (afdeling Orthopeda-

gogiek) herinnert zich de beginperiode nog goed. "Eerst werden de proeflocaties gezocht en gevonden. Rentray, waar jongeren verplicht door justitie verblijven; Laborel, een scholingscentrum in Den Bosch waar jongeren door de leerplicht gedwongen werden te komen; Impulz in Lelystad waar het mogelijke verlies van de uitkering zorgde voor een hoge opkomst en ten slotte Triton, een lokale welzijnsorganisatie in Den Helder waar jongeren naartoe 'gelokt' moesten worden omdat elk wetelijk kader ontbrak. Een spannend kwartet. Vervolgens werd via een heuse aanbesteding een projectleider en een trainer/ontwikkelaar gezocht."

Paul Kloosterman, de uitverkozen trainer/ontwikkelaar herinnert zich vooral de spanning of de jeugdwerkers zélf wel te motiveren zouden zijn: "Het is niet altijd even makkelijk om met jeugdwerkers iets nieuws te ontwikkelen. Ze zijn een tikkeltje eigenwijs."

Sterke houdbaarheid

Het project beoogde niets meer of minder dan een ommezwaai te bewerkstelligen in de houding van jeugdigen die met een arbeidsmarkttraject aan de slag gaan. Van de negatieve 'bekijk-het-efte-houding' naar een positieve 'hoe-kan-ik-dit-het-beste-aanpakken-opstelling'. Is dat gelukt en zo ja, wat is er vijf jaar

<< Monique Halman (23)

"Via een project voor tienermoeders van Triton kwam ik in aanraking met Weergaloos. Ik werd daar enthousiast om iets in de administratieve sector te zoeken. Ik doe daar nu een opleiding voor. Ik vind het zo leuk dat ik mijn zus meegenomen heb naar Triton. Kan ze ook aan haar toekomst werken."

Ronald de Jager (17)

Ik was 13 toen ik bij Rentray kwam. Ik had de bedoeling om mijn best te doen. Maar dat lukte niet altijd. Eerlijk gezegd heb ik de eerste jaren wat aangerot-zooid. Toen de leiding me stevig bij mijn kladden greep kwam de omslag. Ik kreeg er schik in en baalde toen ik onlangs weg moest.

na dato nog van over?

Joop van Bakel leerwerkbegeleider van Concern voor Werk (voorheen Impulz): "Wij wisten met hulp van dit project, jongeren waarmee we eigenlijk niets meer konden, toch te motiveren. Nog steeds gebruiken we de toen verworven inzichten in ons leerwerkprogramma dat we hier hanteren. We hebben er nog steeds profijt van dat we meegedaan hebben."

Irma van Veen: "Binnen onze Workwise aanpak is alles wat destijds ontwikkeld is geïntegreerd opgenomen in onze Motiverende Begeleiding. Die is erg succesvol. Er bestaat ook een hoop belangstelling voor. We hebben deze begeleidingsvorm al getraind met zestig mensen. Voor het nieuwe seizoen staat het dubbele daarvan op de rol. De revenuen van het motivatieproject hebben in die zin voor ons een lange houdbaarheidsdatum."

Theo van de Veerdonk, destijds

betrokken bij Laborel: "Via de afdeling Jeugd en Onderwijs van de gemeente Den Bosch, heb ik deelgenomen aan een analyse van het voortijdig schoolverlaten. Daar kwam uit dat kwetsbare jongeren méér praktijkgericht onderwijs nodig hebben. En het bleek dat de docenten nauwelijks werd geleerd hoe ze jongeren kunnen motiveren. De inzichten en instrumenten van destijds hebben we daar nu juist voor gebruikt."

Martin van Otterloo van Triton: "Het verzoek aan ons om mee te werken kwam op het juiste moment. We waren heel erg zoekende wat we aanmoesten met een groep jeugdigen. Het werkte bij ons deksels goed. We hebben na de experimenteerperiode stevig geëvalueerd en toen besloten om op basis van het project een vervolg te maken. 'Weergaloos', zo heet onze opvolger van het Motivatieproject. Binnen drie maanden hebben we jongeren

waar niemand raad mee weet, weer aan de slag."

Werkzame methode

De methode werkt. Paul Kloosterman: "Al in de projectperiode bleek dat 80% van de jongeren die de training gevolgd had ook na drie maanden nog steeds dat positieve gedrag wisten vast te houden. Ik heb geen reden waarom het dan nu niet meer zou werken."

Martin Klomp: "Het was een moedige poging. Jongeren met een 'laat-me-met-rust-houding' niet wegsturen of met rust laten, maar als uitdaging oppakken. Het belangrijkste wapenfeit was wellicht dat het beste uit diverse praktijken werd samengebracht in één methode. Bovendien was het een schoolvoorbeeld van een project waarin wetenschap en praktijk op zakelijke wijze samenwerkten. Zo heb ik vaak gehoord dat de jeugdwerkers het fantastisch vonden dat hun

bevindingen terug te lezen zijn in het boek 'Aan de gang'.

Inmiddels is het boek al in twee talen verschenen. Het project was evenwel geen panacee voor alle motivatieproblemen. Wel een initiatief waar veel goeds en blijvends uit voort is gekomen."

Spin-off

Tot slot mag zeker ook de 'spin-off' van het project genoemd worden. Kloosterman: "Er zijn twee studiedagen georganiseerd waar jeugdwerkers uit heel het land op af kwamen. Verder hebben we samen met PSW Arbeidsmarktadvies de training, 'Jongleren' opgezet. Het cursusmateriaal is nagenoeg geheel afkomstig uit de bevindingen van het Motivatieproject. Ruim honderd mensen hebben die training al gevolgd. Er is me ook recent gevraagd de methode aan te passen voor jeugdigen met autistische stoornissen en er is zelfs belangstelling in Hongarije."

Paul Bakker (21)

Locatie: Koeriersbedrijf Valid Express Amsterdam, waar Paul in dienst is als chauffeur.

"Een beperking is geen belemmering."

Brommer rijden, bloembollenpellen en schilderen; ook zonder linkeronderarm lukt dat allemaal best. Sinds zijn geboorte mist Paul dat lichaamsdeel, maar het vormt geen belemmering. Zijn carrière als schilder eindigde door rugklachten. "Mijn rug is scheef gegroeid omdat ik alles met rechts doe. Op een ladder of steiger sta je niet echt comfortabel en dat verergerde de klacht." Bij de pakken neerzitten is niks voor Paul, die figurerde als haven-

werker in een tv-commercial voor UWV ('40% afgekeurd, 100% betrouwbaar'). Toen het schilderen noodgedwongen stopte benaderde hij zelf Valid Express. Nee, een rijbewijs had ie nog niet, maar dat was geen punt. Dat kon hij toch gaan halen? Een auto geschikt maken was evenmin een punt. "Ik rij in een automaat. En voor € 70,- is er een extra stangetje op de richtingaanwijzer gezet, zodat ik die met mijn rechterhand kan bedienen."

' VMBO GEDAAN' : leerlingen uit A'dam West maken film over succesvolle oud-leerlingen!

'VMBO gedaan' is een project voor en door leerlingen van het VMBO. Het project is als pilot gestart op het NOVA College in Amsterdam West. Een groep leerlingen van deze school is, samen met een professionele cameraploeg, op bezoek gegaan bij succesvolle oud-leerlingen van hun eigen school. Voor de camera hebben de leerlingen gesproken met de oud-leerlingen. Over werk en over school. Over problemen en hoe je die kunt oplossen. Over ouders, trots zijn op je diploma en het bereiken van je doel. 'VMBO gedaan' is een project met een positieve boodschap.

Achtergrond project

De leermotivatie van veel (allochtone) leerlingen op het VMBO is laag, terwijl de vroegtijdige schooluitval zorgwekkend hoog is. Een groot deel van deze leerlingen heeft - in hun sociale netwerk - weinig mensen die een positief en herkenbaar voorbeeld zijn als gevolg van het genoten onderwijs. Oud-leerlingen van het (V)MBO, die perspectiefvol werk hebben of een vervolgopleiding doen, kunnen een positieve voorbeeldrol hebben voor de leerlingen die nu op het VMBO zitten. De vraag is hoe deze positieve werk- en onderwijservaringen herkenbaar onder de aandacht van (V)MBO-leerlingen gebracht kunnen worden.

Doel en project

Doel van het project *VMBO gedaan* is om de leermotivatie van (V)MBO-leerlingen te versterken en bij te dragen aan het voorkomen van vroegtijdig schooluitval. Het project beoogt dit te bereiken door 'leerlingen actief in contact te brengen met succesvolle oud-leerlingen' die een vervolgopleiding hebben gedaan en/of een baan hebben gevonden. Het project probeert hiermee de negatieve beeldvorming rond (de mogelijkheden van) het (V)MBO-onderwijs te vervangen door positieve ervaringen en toekomstbeelden van leerlingen.

Het project behelst drie producten: een participatietraject voor deelnemende leerlingen(1) en daarnaast een video/dvd (2) en een website(3) die breder in het onderwijs inzetbaar zijn. De video/dvd en de website zijn voor de deelnemende leerlingen de tastbare resultaten van hun inspanningen aan het participatietraject. Het zijn producten om trots op te zijn. Producten die ze aan andere leerlingen, ouders en lokale media presenteren. Daarnaast kunnen ook niet-deelnemende leerlingen profiteren van de video en website, doordat deze door de school ingezet kunnen worden bij onderwijsondersteunende activiteiten.

Aanbod aan geïnteresseerden

De DVD "VMBO Gedaan" is gratis te bestellen bij DSP-groep in Amsterdam (tel. 020-625.75.37). Verder geeft de website www.novacollegeamsterdam.nl/vmbogedaan veel interessante informatie over het project en de leerlingen die hebben deelgenomen. De website is door de ict-leerlingen van het NOVA College ontworpen.

Wij hopen natuurlijk dat de positieve ervaringen en methodiek van 'VMBO Gedaan' breder worden verspreid. De projectleiders van "VMBO Gedaan" geven graag informatie en advies over de mogelijkheden om een vergelijkbaar project op te zetten.

Informatie

Eva Klooster, dsp-groep t 020 – 625 75 37, m 06 – 274 75 176

Carol Burgemeestre, Stichting Voorbeeld t 020 – 613 01 33, m 06 – 241 29 616

VMBO gedaan is mogelijk gemaakt door DSP-groep, Start Foundation, Nova College Amsterdam en Stichting Voorbeeld.

'VMBO GEDAAN' : leerlingen uit A'dam West maken film over succesvolle oud-leerlingen!

'VMBO gedaan' is een project voor en door leerlingen van het VMBO. Het project is als pilot gestart op het NOVA College in Amsterdam West. Een groep leerlingen van deze school is, samen met een professionele cameraploeg, op bezoek gegaan bij succesvolle oud-leerlingen van hun eigen school. Voor de camera hebben de leerlingen gesproken met de oud-leerlingen. Over werk en over school. Over problemen en hoe je die kunt oplossen. Over ouders, trots zijn op je diploma en het bereiken van je doel. 'VMBO gedaan' is een project met een positieve boodschap.

Achtergrond project

De leermotivatie van veel (allochtone) leerlingen op het VMBO is laag, terwijl de vroegtijdige schooluitval zorgwekkend hoog is. Een groot deel van deze leerlingen heeft - in hun sociale netwerk - weinig mensen die een positief en herkenbaar voorbeeld zijn als gevolg van het genoten onderwijs. Oud-leerlingen van het (V)MBO, die perspectiefvol werk hebben of een vervolgopleiding doen, kunnen een positieve voorbeeldrol hebben voor de leerlingen die nu op het VMBO zitten. De vraag is hoe deze positieve werk- en onderwijservaringen herkenbaar onder de aandacht van (V)MBO-leerlingen gebracht kunnen worden.

Doel en project

Doel van het project *VMBO gedaan* is om de leermotivatie van (V)MBO-leerlingen te versterken en bij te dragen aan het voorkomen van vroegtijdig schooluitval. Het project beoogt dit te bereiken door 'leerlingen actief in contact te brengen met succesvolle oud-leerlingen' die een vervolgopleiding hebben gedaan en/of een baan hebben gevonden. Het project probeert hiermee de negatieve beeldvorming rond (de mogelijkheden van) het (V)MBO-onderwijs te vervangen door positieve ervaringen en toekomstbeelden van leerlingen.

Het project behelst drie producten: een participatietraject voor deelnemende leerlingen(1) en daarnaast een video/dvd (2) en een website(3) die breder in het onderwijs inzetbaar zijn. De video/dvd en de website zijn voor de deelnemende leerlingen de tastbare resultaten van hun inspanningen aan het participatietraject. Het zijn producten om trots op te zijn. Producten die ze aan andere leerlingen, ouders en lokale media presenteren. Daarnaast kunnen ook niet-deelnemende leerlingen profiteren van de video en website, doordat deze door de school ingezet kunnen worden bij onderwijsondersteunende activiteiten.

Aanbod aan geïnteresseerden

De DVD 'VMBO Gedaan' is gratis te bestellen bij DSP-groep in Amsterdam (tel. 020-625.75.37). Verder geeft de website www.novacollegeamsterdam.nl/vmbogedaan veel interessante informatie over het project en de leerlingen die hebben deelgenomen. De website is door de ict-leerlingen van het NOVA College ontworpen.

Wij hopen natuurlijk dat de positieve ervaringen en methodiek van 'VMBO Gedaan' breder worden verspreid. De projectleiders van 'VMBO Gedaan' geven graag informatie en advies over de mogelijkheden om een vergelijkbaar project op te zetten.

Informatie

Eva Klooster, dsp-groep t 020 – 625 75 37, m 06 – 274 75 176

Carol Burgemeestre, StichtingVoorbeeld t 020 – 613 01 33, m 06 – 241 29 616

VMBO gedaan is mogelijk gemaakt door DSP-groep, Start Foundation, Nova College Amsterdam en Stichting Voorbeeld.

'VMBO GEDAAN' : leerlingen uit A'dam West maken film over succesvolle oud-leerlingen!

'VMBO gedaan' is een project voor en door leerlingen van het VMBO. Het project is als pilot gestart op het NOVA College in Amsterdam West. Een groep leerlingen van deze school is, samen met een professionele cameraploeg, op bezoek gegaan bij succesvolle oud-leerlingen van hun eigen school. Voor de camera hebben de leerlingen gesproken met de oud-leerlingen. Over werk en over school. Over problemen en hoe je die kunt oplossen. Over ouders, trots zijn op je diploma en het bereiken van je doel. 'VMBO gedaan' is een project met een positieve boodschap.

Achtergrond project

De leermotivatie van veel (allochtone) leerlingen op het VMBO is laag, terwijl de vroegtijdige schooluitval zorgwekkend hoog is. Een groot deel van deze leerlingen heeft - in hun sociale netwerk - weinig mensen die een positief en herkenbaar voorbeeld zijn als gevolg van het genoten onderwijs. Oud-leerlingen van het (V)MBO, die perspectiefvol werk hebben of een vervolgopleiding doen, kunnen een positieve voorbeeldrol hebben voor de leerlingen die nu op het VMBO zitten. De vraag is hoe deze positieve werk- en onderwijservaringen herkenbaar onder de aandacht van (V)MBO-leerlingen gebracht kunnen worden.

Doel en project

Doel van het project *VMBO gedaan* is om de leermotivatie van (V)MBO-leerlingen te versterken en bij te dragen aan het voorkomen van vroegtijdig schooluitval. Het project beoogt dit te bereiken door 'leerlingen actief in contact te brengen met succesvolle oud-leerlingen' die een vervolgopleiding hebben gedaan en/of een baan hebben gevonden. Het project probeert hiermee de negatieve beeldvorming rond (de mogelijkheden van) het (V)MBO-onderwijs te vervangen door positieve ervaringen en toekomstbeelden van leerlingen.

Het project behelst drie producten: een participatietraject voor deelnemende leerlingen(1) en daarnaast een video/dvd (2) en een website(3) die breder in het onderwijs inzetbaar zijn. De video/dvd en de website zijn voor de deelnemende leerlingen de tastbare resultaten van hun inspanningen aan het participatietraject. Het zijn producten om trots op te zijn. Producten die ze aan andere leerlingen, ouders en lokale media presenteren. Daarnaast kunnen ook niet-deelnemende leerlingen profiteren van de video en website, doordat deze door de school ingezet kunnen worden bij onderwijsondersteunende activiteiten.

Aanbod aan geïnteresseerden

De DVD 'VMBO Gedaan' is gratis te bestellen bij DSP-groep in Amsterdam (tel. 020-625.75.37). Verder geeft de website www.novacollegeamsterdam.nl/vmbogedaan veel interessante informatie over het project en de leerlingen die hebben deelgenomen. De website is door de ict-leerlingen van het NOVA College ontworpen.

Wij hopen natuurlijk dat de positieve ervaringen en methodiek van 'VMBO Gedaan' breder worden verspreid. De projectleiders van 'VMBO Gedaan' geven graag informatie en advies over de mogelijkheden om een vergelijkbaar project op te zetten.

Informatie

Eva Klooster, dsp-groep t 020 – 625 75 37, m 06 – 274 75 176

Carol Burgemeestre, Stichting Voorbeeld t 020 – 613 01 33, m 06 – 241 29 616

VMBO gedaan is mogelijk gemaakt door DSP-groep, Start Foundation, Nova College Amsterdam en Stichting Voorbeeld.

4
INTERVIEW
ALI B.

12
PROJECT
FIFTEEN

14
TERUGBLIK
MOTIVATIE-
PROJECT

2 NIEUWS
10 STATUS

Projectenoverzicht
11 INTERVIEW
Jan Kustner

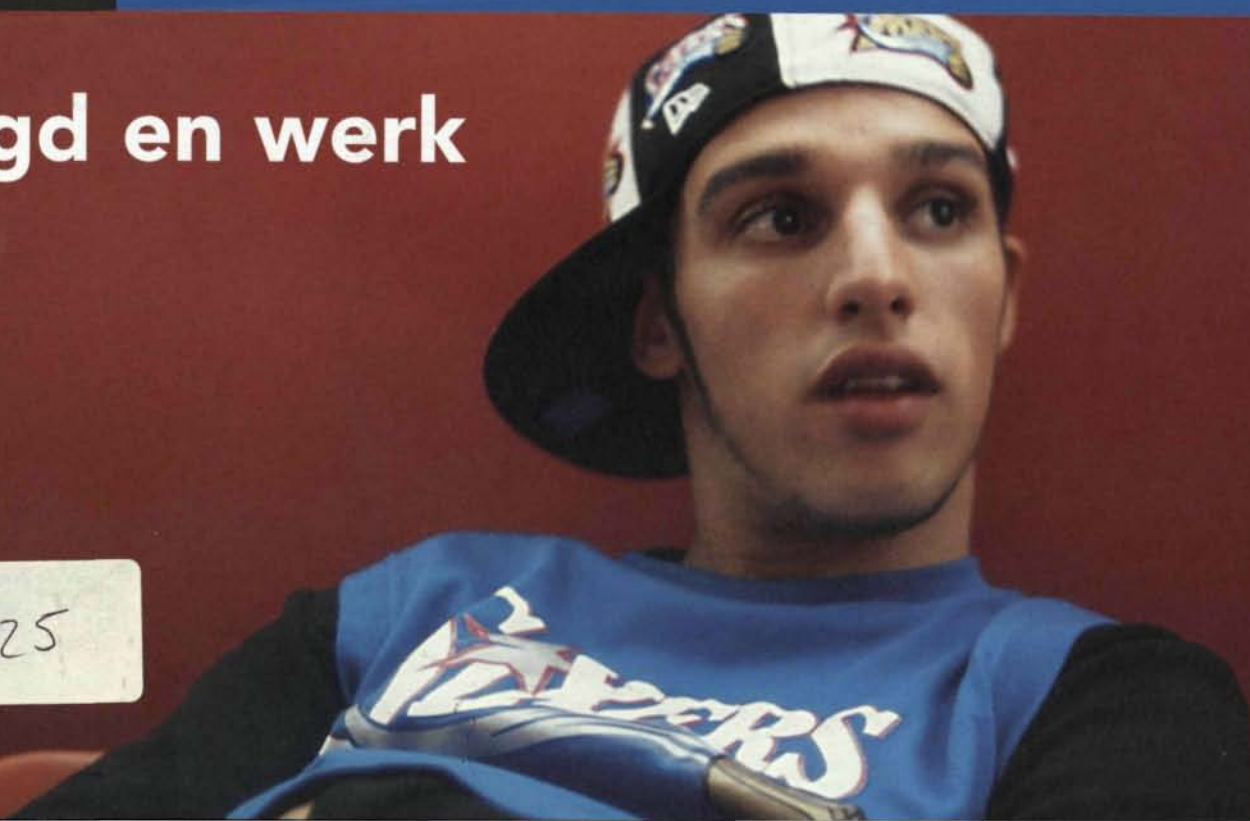
16 PORRET
Paul Bakker

START
FOUNDATION

S

Jeugd en werk

04/125

Jeugd en werk

Oud-MKB voorzitter Hans de Boer heeft zijn ziel en zaligheid verbonden aan de bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Desnoods ten koste van zijn maag, want bij zijn aantreden als voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkloosheid beloofde hij zijn schoen op te eten als de Taskforce er deze kabinetsperiode niet in slaagt 40.000 jeugdbanen te realiseren.

Hij staat gelukkig niet alleen in die strijd, maar krijgt o.a. hulp van de wereldberoemde kok Jamie Oliver. In zijn Fijfteen-restaurant in Londen biedt hij jongeren kans op een baan en dat concept komt nu ook naar ons land én op TV.

Beeldvorming is belangrijk bij het oplossen van jeugdwerkloosheid. Op het VMBO weten ze daar alles van. De kersverse film 'VMBO Gedaan' rekt af met een aantal misverstanden en laat zien hoe succesvol je aan het werk kunt met je VMBO-diploma op zak.

En over succes gesproken. Zonder hulp van Idols rapte de Marokkaanse woordkunstenaar Ali B. zich van de straat naar landelijke bekendheid en naast Marco Borsato. Nu is hij een icoon voor veel jeugdigen. Jeugd die op de arbeidsmarkt wel een steuntje kan gebruiken. Zodat ze weer kunnen dromen van een mooie toekomst. Want, 'wie geen dromen heeft, heeft evenmin een werkelijkheid', aldus de Belgische filosoof Karel Boullart.

Bezige Bij

"Druk,druk,druk.." dat cliché zul je uit de mond van Peggy-Ann Clark (34) niet snel horen. Als je naast je fulltime baan bij het Centrum voor Werk en Inkomen lid bent van de Amsterdamse Adviesraad Diversiteit en Integratie, een universitaire studie aan het afronden bent en ook in de politiek nog een deuntje meeblaast, dan klaag je niet snel. Vanaf 1 oktober is deze bezige bij werkzaam als projectadviseur bij Start Foundation. "Ik wil mijn bijdrage leveren aan de gelijkwaardigheid tussen mensen", zo motiveerde ze haar ambities in het najaarsnummer van SIS, het blad dat zich richt op jonge, werkende vrouwen (www.sisonline.nl). Haar persoonlijke strategie: "initiatief tonen, aanpakken, kennis en kennissen verwerven." Die strategie past binnen Start Foundation.

UTS in actie

United Technical Solutions (UTS) directeur Nunzio Totaro las in het vorige S magazine het bericht over de start van het ENIP (En Nu Iets Positiefs) project en aarzelde geen moment. Hij zocht contact met projectleider Abderrahim Arrihani. Inmiddels zijn er via UTS, detacheerder van technisch personeel, twee jongeren uit dit project voor Marokkaanse jongeren, in Amsterdam aan het werk. Zie ook pagina 8 en 9.

Website Start Foundation

De website van Start Foundation is vernieuwd. Surf naar www.startfoundation.nl en bezoek onze nieuwspagina of surf door onze projectenbank.

Heeft u ook nieuws voor ons? Mail dan een berichtje naar info@startfoundation.nl. Ook reacties op de nieuwe site zijn van harte welkom!

BAAN BREKER PRIJS 2005

WWW.BAANBREKERPRIJS.NL

Baanbrekerprijs

De wedstrijd om de Baanbrekerprijs 2005 gaat in januari 2005 van start. Samen met partners Fortis Foundation en Taskforce Jeugdwerkloosheid wordt ditmaal gezocht naar innovatieve ideeën om de werkloosheid onder jeugdigen aan te pakken. Aanmelders krijgen hulp van zogeheten ideecoaches om samen concrete plannen te maken. De finale is gepland in mei 2005 en zal op televisie te volgen zijn. Meer weten? Kijk op www.baanbrekerprijs.nl.

De Baanbrekerprijs is een initiatief van Start Foundation en wordt sinds 2000 toegekend aan ideeën op het gebied van werkgelegenheid voor mensen die moeilijk aan een baan kunnen komen.

Solliciteren op de golfbaan

'Jongeren kunnen beter de tassen van bejaarden dragen dan van golfers', meende een respondent op de website van Quote. Spraakmakend, mag het project van Nettojob dan ook zeker genoemd worden. Het idee om werkloze jongeren als caddie op de golfbaan in te zetten leverde veel media-aandacht op. En resultaten! De eerste golfdagen in Wijchen en Zoetermeer 'scoorden' goed: 23 van de 28 jongeren wisten een baan of stageplek te bemachtigen. Een aardige 'handicap' voor de vijf andere plaatsen in Nederland die nog aan de beurt komen.

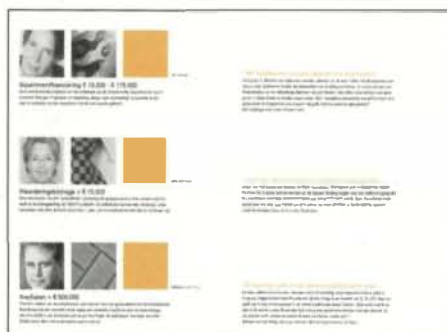

Solid partners, flexible solutions

Nieuwe informatiebrochure

"Wie zijn jullie? Wat doen jullie? Welke regelingen hebben jullie?" Deze en andere vragen worden ons met grote regelmaat gesteld. We hebben de antwoorden gebundeld in een nieuwe informatiebrochure van Start Foundation. Bij dit S-Magazine treft u deze brochure aan. Mocht u dit S-Magazine zonder brochure ontvangen hebben en stelt u prijs op een brochure mail dan even naar info@startfoundation.nl.

24 November gaat het kenniscentrum MVO officieel van start. **Het Kenniscentrum MVO stimuleert en ondersteunt bedrijven** bij de invulling van hun maatschappelijke rol. Aanmelden kan via www.mvocentrum.nl.

Lommen Tegels & Sanitair uit het Brabantse Someren heeft de derde prijs gewonnen van de Herman Wijffels Innovatieprijs. Het bedrijf won in 2003 het **Start Foundation Vliegwieltje**. Meer info op: www.rabobank.nl

Neem eens een kijkje op www.dagactiviteiten.nl. **De eerste online 'klus-senbank'** voor mensen die moeite hebben met het vasthouden of krijgen van een (vaste) baan in Amsterdam en omstreken.

Colofon

S magazine #3 oktober 2004
Stichting Start Foundation is een fonds dat streeft naar een arbeidsmarkt waar iedereen welkom is.
Redactie adres:
Start Foundation
Postbus 889
5600 AW Eindhoven
Telefoon: (040) 246 18 50
Fax: (040) 237 05 15

S is ook online te lezen op www.startfoundation.nl

Gratis abonnement? Stuur een e-mail naar: info@startfoundation.nl

Art direction: Lava grafisch ontwerpers, Amsterdam

Vormgeving: def., Amsterdam

Drukken: Tesink, Zutphen

Bladmanager: Geertje van der Beele

Tekst: Jos Verhoeven, Ton van der Vliet, Joop Lahaise, Bas Senstius, Andre Hendrikse

Fotografie: Jan-Reinier van der Vliet, Hans Gerritsen, Esther Quelle, Han Lans

S is een uitgave van Start Foundation en verschijnt twee keer per jaar

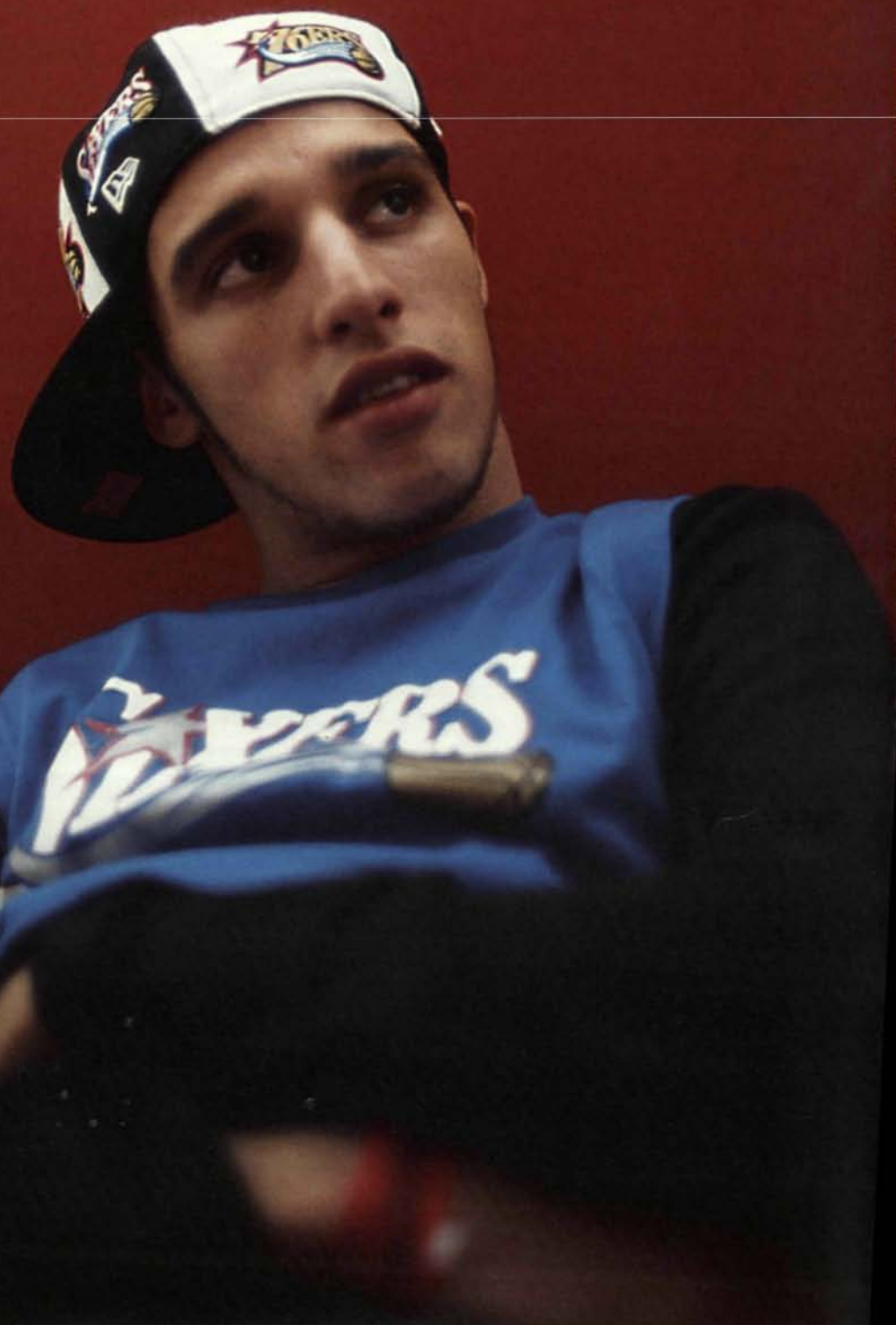
De naam **Ali B.** koos hij omdat de media criminele Marokkanen op die manier weergeven in het nieuws. Zijn fans kennen hem inmiddels ook als 'Ali Baba' en 'die Lijpe Mokra'.

Op 14-jarige leeftijd gaf hij zijn eerste optreden, voor maar liefst 400 mensen.

Samen met Marco Borsato stond hij **10x in het sportpaleis Antwerpen en 6x voor een uitverkochte Kuip** in Rotterdam.

De officiële site:
<http://www.alib.nl>

"Iemand zonder krijgt sowieso

diploma een kutbaantje"

Samen met rapper Raymzter schreef Ali B(ouali, Zaanstad 1981) *Kutmarokkanen*. Het was een passend en eigentijds antwoord op Rob Oudkerks achteloos uitgesproken verwensing en ze maakten zijn belediging tot een geuzennaam. Inmiddels is Ali B. de succesvolste van alle

Nederlandstalige rappers. Alsof hij alomtegenwoordig is: je kunt geen krant open slaan of geen tv-programma aanzetten zonder te stuiten op zijn vrolijke tronie. Met zijn nummer 1 hit met Marco B. én de hiphop-handdruk die hij Prinses Maxima gaf als voorlopige hoogtepunten. Op het

moment dat hij, als gast bij Barend & Van Dorp, CDA-fractielid van de Tweede Kamer Sybrand van Haersma Buma zo ver had dat ie zijn excuses ging maken voor de inval in Irak, werd Ali B. onderbroken door de reclame. Toch niet gek voor een ex-VMBO'er brood en banket. *Check it out.*

"Op de MAVO in Amsterdam-Oost bleef ik het eerste jaar zitten maar we zijn toen verhuisd naar Almere. Daar had je de 'open brugklas'. Je kon niet blijven zitten in de eerste en tweede klas, dus ik had het geluk dat ik toch overging. Daarna heb ik gekozen voor brood en banket. Simpelweg omdat je dan veel praktijks kreeg, ik was een man van praktijk. Ik werd moe van boeken en zo. Natuurlijk is het goed om ook theorielessen te krijgen want je moet wel een sollicitatiebrief kunnen schrijven. En je moet ook weten wat debet en credit is, bruto en netto, om te kunnen onderhandelen over je salaris."

De sprits

"Het eerste jaar liep ik door de school, langs het bakkerijtje want wat gebakken wordt door de leerlingen wordt verkocht in de pauze. En het rook zo lekker. Ik rookte jointjes in die tijd en had soms een vreetkick dus ik dacht: dit is de ideale opleiding voor mij. Ik werd bij de keuze vooral geïnspireerd door... de sprits! In Holland smelt de sprits in je mond maar de Marokkaanse sprits die smelt nog niet met duizend graden, dus ik dacht: ik ga die Hollandse koek exporteren naar Marokko, dat is gouden handel. Ik zweer

het je: ik weet voor honderd procent zeker dat het een succes zal worden in Marokko. Het vmbo heb ik afgemaakt maar ik kan geen chef bakker worden."

"Ik ken jongens die allemaal voortijdig van school zijn afgegaan en als je die verhalen hoort zijn dat geen leuke verhalen. Want iemand zonder diploma krijgt sowieso een kutbaantje. Een heleboel jongens kun je motiveren door voorbeelden. Wil je wat betekenen in het leven? Wil je nuttig zijn? Wil je dat mensen je serieus nemen? Dan moet je een diploma halen. Je kunt de klassen rondgaan en het vertellen maar dat is niet genoeg. Voortijdig van school gaan zou een apart vak moeten zijn op school. Het vak maatschappijleer is er wel, maar het lijkt dan net of de overheid jou de maatschappij gaat uitleggen. Dat is niet de manier. Je moet mensen in de klas hebben die levenservaring hebben en die vertellen over hun leven. Maar dat oppervlakkige geouwehoer van zo'n leraar die je wel eens eventjes zal vertellen: dit is de maatschappij en zo moet je leren leven in die maatschappij – nee, dat werkt niet bij die jongens."

Niet perfect

"Jawel, ik zie mezelf een heel klein beetje als een icoon voor de

Marokkaanse gemeenschap. Want ik bereik dan wel veel jongeren, maar ik maak ook fouten en ik vloek ook wel eens. En een echt voorbeeld moet perfect zijn. Misschien ben ik wel perfect omdat ik niet perfect ben en herkennen ze daarom zo veel in mij. Ze horen mijn raps, lezen de interviews of zien me op tv. Daar gaat het vaak over Irak. Als ik zelf televisie zit te kijken denk ik vaak: hé jongens, er is nu gebleken dat er niks gevonden is, waarom zitten we er nog? Zeg dat dan, weet je. Jullie politici hebben toch gezegd dat er wapens lagen? Niemand hoor ik erover praten. Laf. Blair heeft zijn excuses aangeboden en hier heeft Balkenende nog steeds niet gereageerd."

"Nee, zelf heb ik er nooit over gedacht de politiek in te gaan, ik bereik veel meer vanuit de positie die ik nu heb. Ik zie mezelf als een gewone burger die nu de kans krijgt om vragen te stellen. Dat doe ik in mijn raps ook. Ik kan dingen aan de kaak stellen, heb een groep achter me staan. Mijn doelgroep is oud en jong maar die wordt door de commercie steeds jonger. Ik heb nu zo'n groot bereik, als ik nu een nummer maak met een mooi melodietje, een lekkere *flow* en de juiste boodschap heb ik weer iets aan de kaak gesteld. Rap is

echt mijn medium. Ik kan mijn eigen ding zeggen, daar heb ik niemand voor nodig. Ik doe heel veel dingen die in eerste instantie niet stoer zijn: ik ga uit en drink niet. Ik rook niet en ik blow niet. Dat zijn dingen die voor de rapgeneratie niet stoer waren. Dan horen ze het van mij en denken ze: 'hé, ik ben wel stoer, Ali B. doet het ook. Fuck it, ik hoef niet te blowen, ik vind het eigenlijk ook niet lekker.' In elk geval probeer ik altijd eerlijk te zijn. Toen ik nog wel blowde legde ik in mijn raps uit waarom ik blowde en óók dat ik het niet zo lekker vond."

Inconsequent

"Mensen zijn zo gebonden aan wetboeken en regels, maar die zijn niet consequent. Als jij in je jeugd wordt gepakt met weed maar je bent nu een toffe gozer en je blowt nu niet meer, waarom zou je dan niet bij de politie kunnen werken? Je zou een betere agent zijn dan iemand die niets heeft gedaan en nooit is gearresteerd. Dat is zo'n bullshit. Wees consequent als je zo graag agenten wilt hebben, doe een psychologisch onderzoek bij zo'n jongen die ooit is opgepakt. Zo simpel is het toch. Iemand moet eens een keer de ballen hebben om zoiets voor te stellen weet je."

De film **'VMBO Gedaan'** is deel van het project 'Successen Dichterbij' en daar hoort ook een website bij: www.nova.esprit-sg.nl/vmbogedaan.

De DVD is gratis verkrijgbaar via DSP-groep, tel. **(020) 625 75 37**.

Start Foundation financierde dit project met een bijdrage van € 57.540,00.

'VMBO Gedaan' Duur 30 minuten. Regie: Nilufer Oder. Camera: Jalal Bouzamour.

VMBO om trots op te zijn

Leerlingen op het vmbo zijn nogal eens slecht gemotiveerd en stoppen voortijdig met hun opleiding. Ze lijden onder het negatieve imago van het beroepsonderwijs en het ontbreekt ze aan inspirerende 'herkenbare' rolmodellen. Tot die conclusie kwam onderzoekster Eva Klooster na gesprekken met leerlingen. Ze bedacht het videoproject **'VMBO Gedaan'**. Leer-

lingen van het Amsterdamse Nova College interviewen oud-leerlingen die het dankzij hun opleiding gemaakt hebben. Op heldere manier vertelt de film dat je met een vakdiploma wel degelijk ver kunt komen. Het project wil een einde maken aan voortijdige schooluitval. Momenteel verlaat één op de vier leerlingen dit onderwijstype zonder diploma op zak.

"Ik voelde me dom", bekent Cynthia achteraf. Deze oud-leerlinge van het Nova College was lastig op school, totdat ze inzag dat spijbelen haar niet verder zou brengen. Cynthia haalde haar diploma en is er trots op. Dom voelt ze zich allang niet meer. Ze heeft een leuke en gevarieerde baan als freelance receptioniste en scheurt zelfverzekerd in haar 'auto van de zaak' het land door.

Eye opener

Cynthia is één van de zes oud-vmbo'ers die werd gestrikt om zich door de huidige generatie scholieren te laten interviewen. De

modieuze en zelfverzekerde Cynthia blijkt een openbaring voor de twee Nova-meiden die haar portretteren. Ook de andere interviews ontroeren door de onuitwisbare indruk van respect en verrassing die er uit opklimt. Allochtoon, vmbo'er en toch geslaagd? Het blijkt te kunnen. Een werkplaatschef, de eigenaar van twee eigen zaken, een sieradenontwerpster, een bedrijfsleider, een whizzkid en een receptioniste. Ze zijn slechts één schoolgeneratie ouder dan de vijftien Nova-leerlingen die de vragen stellen en op één na van niet-Nederlandse herkomst.

Trots

Ondernemer Sleman Mirza, eigenaar van een New York Pizza in Amsterdam Geuzenveld, glundert voor de camera: "Of mijn ouders trots op me zijn? Vraag het mijn moeder, daar is ze." En dat de Syrische trots op haar zoon is, blijkt zonneklaar. Net als trouwens zijn vrouw en zus. De twee jeugdige interviewers zijn overdonderd; dit willen zij ook wel.

Klooster: "In gesprekken viel me op dat leerlingen weinig respect hebben voor wat ze op school leren en aan perspectief geboden krijgen. Ze hebben vaak nauwelijks positieve

voorbeelden in hun omgeving van mensen die een vakopleiding hebben gedaan en succesvol zijn. Het zijn vaak kinderen van ouders die geen onderwijs in Nederland hebben gevolgd, soms helemaal geen onderwijs. Ze hebben vaak ook geen idee wat je met vmbo kunt bereiken. Dat onderscheidt ze van veel autochtone jongeren, die een vader, zus of buurman hebben die in Nederland wél beroepsonderwijs heeft gevolgd. En die het nu bijvoorbeeld als banketbakker, metaalbewerker of verpleegster of zo goed voor elkaar hebben.”

Rolmodel

Volgens Klooster zijn niet alle projecten gericht op het voorkomen van schooluitval even effectief: “Het onderwijs doet van alles om spijbelen tegen te gaan en leerlingen te motiveren hun diploma te halen. Zoals het inzetten van mentoren met een goede maatschappelijke positie. Dat zijn dan vaak geslaagde allochtone hbo'ers en academici, die zelf niet op het vmbo hebben gezeten. Wat hebben die jongeren daaraan als rolmodel? En onderschat ook niet waar ze

mee bezig zijn. Je verwacht misschien dat ze met vragen komen als ‘hoeveel verdien je’ en ‘wat voor auto heb je’. Niet dus. De leerlingen, die de vragen voor de ex-vmbo'ers zelf hadden bedacht, waren naar benieuwd naar totaal andere kwesties. Of hun ouders trots op ze waren, hoe zij het hadden ervaren om als puber naar Nederland te verhuizen en of ze een levensles hadden.”

Ouders

Voor al de rol van de ouders is heel belangrijk, benadrukt Klooster: “In de film hoor je een Marokkaanse jongen vertellen hoe hij het dankzij zijn vader heeft gered. Hij spijbelde, haalde rottigheid uit en dreigde zonder diploma de school te verlaten. Toen ging zijn vader zich er fanatiek mee bemoeien, belde leraren op om te controleren of zijn zoon op school was en wachtte hem op. Nu is hij iemand en hij heeft een mooie positie. Op de vraag op wie hij zelf trots is, antwoordt hij: ‘Op mijn vrouw. En natuurlijk op mijn vader, zonder wie ik dit nooit had bereikt’. Maar je hoort ook andere verhalen,

van vaders die niet willen dat hun dochter doorleert. Triest.”

Lessen

Of het project daadwerkelijk bijdraagt aan het verminderen van voortijdige schooluitval moet nog blijken, maar volgens Eva zijn er drie wijze lessen uit te trekken: “Scholen en overheid moeten via voorlichtingscampagnes met herkenbare rolmodellen laten zien wat je met onderwijs kunt bereiken. Je zult er de ouders bij moeten betrekken en zorgen dat je deze jongeren zelfrespect geeft. Het was heel inspirerend om jongeren te ontmoeten die hun draai in de maatschappij hebben gevonden, en daar ook nog eens heel enthousiast over konden vertellen. Door mijn werk als onderzoekster op het gebied van onder meer jeugdbeleid en onderwijs kom ik jongeren tegen die geen zelfrespect hebben, en dus ook geen respect voor de maatschappij. Daar gaat het fout mee. Maar dat zijn de uitzonderingen. Uiteindelijk willen de meeste gewoon een fijn leven, een leuke baan, trotse ouders en een gezin stichten. Heel universele idealen.”

ENIP draait nu in Amsterdam-Sloten.

Volgende versies staan gepland voor de stadsdelen De Baarsjes en Zeeburg.

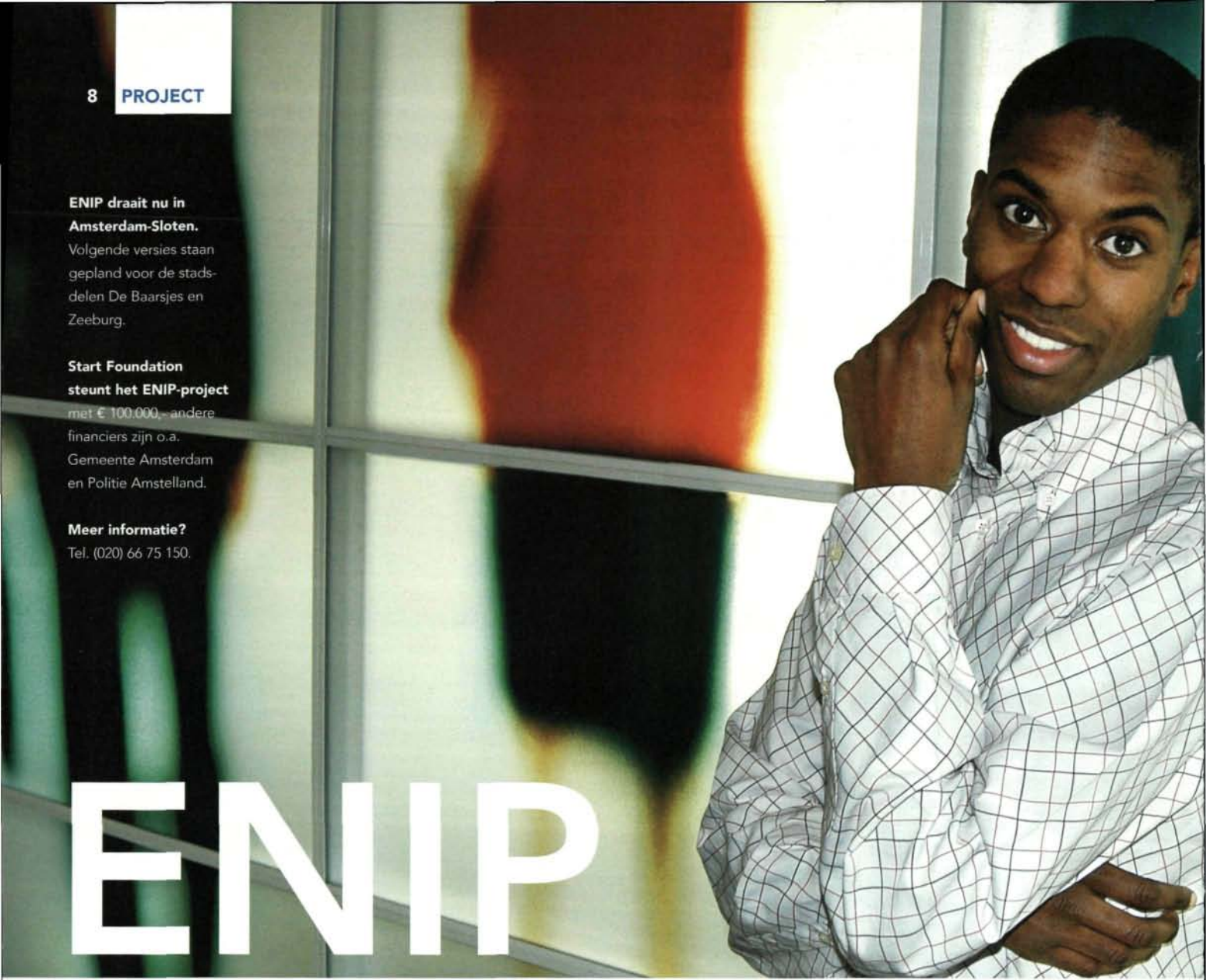
Start Foundation steunt het ENIP-project

met € 100.000,- andere financiers zijn o.a.

Gemeente Amsterdam en Politie Amstelland.

Meer informatie?

Tel. (020) 66 75 150.

ENIP

spreekt de taal van de straat

Zo eenvoudig als de naam is, zo simpel is ook de aanpak van ENIP. Jongeren tussen 16 en 21 jaar die op het verkeerde pad (dreigen) terecht (te) komen worden onder begeleiding aan het werk gezet. En daarna ondergaan ze een 'schoktherapie'. Een verplicht bezoek aan een jeugdgevangenis in Casablanca of aan een armoedig ziekenhuis op het Marokkaanse platteland doet wonderen. "Dat moet zorgen voor een draai in hun hoofd," aldus projectleider Abderrahim Arrihani.

ENIP staat voor 'en nu iets positiefs'. Abderrahim en mede-initiator Hicham Darif tilde het project in 2000 van de grond. De directe aanleiding waren de rellen op een plein in Amsterdam. Marokkaanse jongeren en politie hadden het met elkaar aan de stok. De media schreven er veelvuldig over. "Op een gegeven moment had men het zelfs over een 'horrorplein' en over een 'no-go-area'," zegt Abderrahim met een mismoedig gezicht: "Toen werd het tijd iets te ondernemen."

'Jonge vaders'

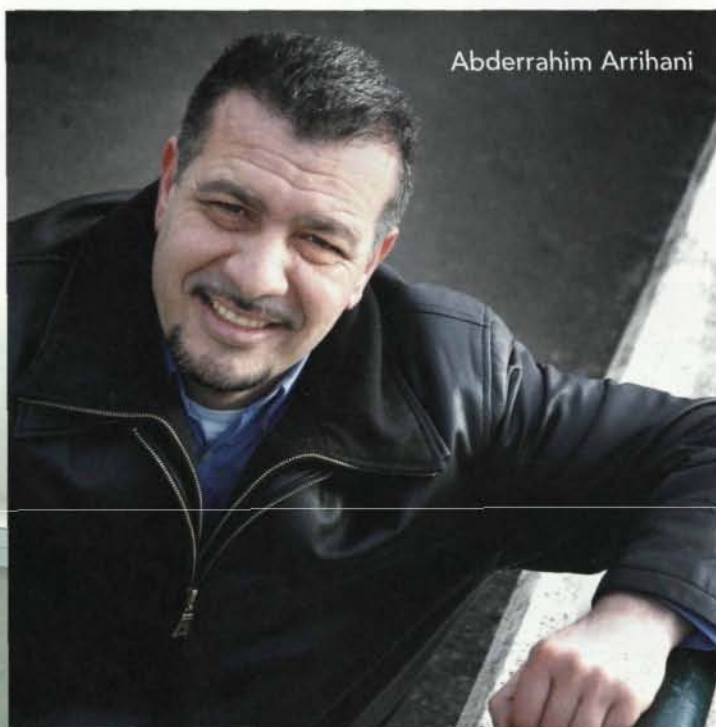
Een buurthuis waar geklust kan worden, overtollig materiaal dat opgeknapt moet worden en een serie vrijwilligers die er als begeleider tegenaan willen gaan. Dat is de kern van ENIP. Daarom-

heen een groot netwerk van contacten, variërend van bedrijfsleven en rederijen tot aan politici en sporthelden.

Drie keer per week komt de groep met maximaal 30 jongens bijeen. Op één zo'n groep zitten al snel 8 begeleiders. Het liefst heeft Abderrahim (45) daarvoor 'jonge vaders'. Mannen van tussen de 25 en 35 jaar. "We zijn ooit begonnen met wat oudere buurtvaders. Mannen met al wat grijze haren. Die genoten wel respect, maar het probleem was dat ze niet altijd de taal van de straat en van de groep spreken. Daarom werken we nu met 'jonge vaders'. En dat moeten ook mannen zijn die letterlijk uit de buurt van die jongens komen. Alleen als je 24 uur per dag en 7 dagen per week zicht hebt op die groep kun je wat bereiken."

Muzuri Tolud (23)

"Ik vond het een leerzaam project. Het schuren en verven van tafels en stoelen was wel leuk. Werken zorgt voor meer structuur in je leven. Het vereist discipline en dat heb je nodig. Via het project krijg je ook meer respect voor andere mensen en bepaalde dingen in het leven. Tijdens ons bezoek aan Marokko hebben we o.a. een krottenwijk bezocht en de door ons opgeknapt spullen in een ziekenhuis gebracht. Dat was niet echt leuk, maar het gaf wel een goed gevoel om te zien waar de spullen die jij hebt opgeknapt terecht komen. Ik werk nu bij United Technical Solutions, daar doe ik administratief werk."

Abderrahim Arrihani

Confrontatie

De handen uit de mouwen steken in plaats van rondhangen op straat is één van de methoden die ENIP hanteert. Via allerlei contacten heeft de stichting oud schoolmeubilair, computers, zaagmachines en veel ziekenhuismateriaal gekregen. "Dat knappen we hier op. Schuren en verven, repareren, monteren; dat soort werk. De laatste keer hebben we daarmee zeven containers gevuld en verscheept naar Marokko. En daar vindt een belangrijk element van onze aanpak plaats. Elke deelnemer helpt drie maanden mee om de spullen op te knappen. En daarna gaat de groep tien dagen naar Marokko om het materiaal op de plaats van bestemming aan te bieden en een handje te helpen. En dat is geen vakantie. Zo heb-

ben ze o.a. eten gekookt in een jeugdgevangenis en allerlei reparaties en schilderwerk gedaan in een plattelandsziekenhuisje. De confrontatie met die ellende en armoede zorgt voor een schok-effect. Na die ervaring staan die jongens anders in het leven. De laatste groep telde 24 deelnemers. Van drie jongens weet ik nog niet welke kant het op gaat, maar het merendeel werkt positief aan zijn toekomst. negen van hen zijn aan het werk, twaalf zijn terug naar school."

Anne Frankhuis

Elke veertien dagen is er een verplicht cursuselement voor de deelnemers die via allerlei wegen bij ENIP komen. Sommigen melden zich zelf aan, anderen worden via een 'jonge vader' aangemeld of komen via contac-

ten met politie en justitie in het vizier. Deelname is altijd op vrijwillige basis maar nooit geheel vrijblijvend. De huisregels zijn strikt en van elke deelnemer wordt volledige inzet verwacht. De samenstelling van de groep is ook niet meer louter beperkt tot Marokkaanse jongens. Ook Antillianen, Surinamers en Nederlanders zijn inmiddels opgenomen. Abderrahim: "Het kan dus best zijn dat we in de toekomst een bestemming op de Antillen zoeken. De cursus bestaat uit verschillende elementen. Zoals een excursie. We zijn naar het Anne Frankhuis geweest om het thema 'uitsluiting' te bespreken. We hebben trainingen (van sollicitatietrainingen tot leren omgaan met agressie) en we nodigen met enige regelmaat sprekers van buiten uit. Mensen die tot de verbeelding spreken en iets bereikt hebben. We hebben al een topambtenaar gehad, een wethouder, acteur Mohamend Chaara uit 'Shouf shouf habibi!' en we zijn nu bezig om Ruud

Gullit uit te nodigen want in de huidige groep zitten nogal wat Surinaamse jongens."

Profielen

Vermeldenswaardig zijn bovendien de 'profielen' die van elke deelnemer worden opgesteld. Enkele vrouwelijke begeleiders voeren daarvoor regelmatig gesprekken met de jongens. De keuze voor vrouwen is bewust, want die weten net weer wat meer informatie uit de knapen te halen dan mannen. Talenten, belangstelling, sterke en zwakke punten op gebied van werk en opleiding; al dat soort zaken komt in een dossier. Mèt de bevindingen van de werk- én de reisbegeleiders ontstaat zo een haarscherp profiel van iedere ENIP-kandidaat. Abderrahim: "Dat gebruiken we in onze contacten met werkgevers en scholen, voor de follow-up. Maar het allerbelangrijkste is dat we op basis van dat profiel iedere kandidaat kunnen adviseren welke kant ze op kunnen om hun leven een positieve wending te geven."

Projecten status...

Nieuwe Experimenten

Van WAO naar Werk, Uden,
€ 30.432,-

Vrijwilligerswerk als opstap naar
een baan. Info: Cor van Mossel-
veld, tel. (0413) 26 09 13.

Praktijkschool Utrecht,
€ 80.370,-

Werkstages voor vrouwen met lage
opleiding. Info: Jes Kleinen,
tel. (030) 23 12 289.

Kleurrijke zorg,
Amsterdam, € 63.000,-

Thuiszorg voor en door alloch-
tonen. Info: Jerrel Jorden,
tel. (020) 69 75 712.

Weekendschool,
Amsterdam, € 119.751,-

Vervolgtraject na onderwijsonder-
steuning in het weekend.
Info: Heleen Terwijn,
tel. (020) 51 41 670.

WAO en ondernemerschap,
Rotterdam, € 62.317,-

Tv-uitzendingen voor WAO'ers die
een onderneming willen starten.
Info: Gerard van Collenburg,
tel. (010) 26 66 950.

Nieuwe Waarderings- bijdragen

Chebba Meidenplaza,
Amsterdam

Hoeveel: € 3.586,-
Waarvoor: festival voor meiden en
ondernemerschap.

Platform Gehandicapten,
Maastricht

Hoeveel: € 500,-
Waarvoor: symposium door en
voor mensen met arbeids-
beperking.

Voorwerk Albada College,
Rotterdam

Hoeveel: € 10.000,-
Waarvoor: Rotterdamse risico-
jongeren helpen in Roemenië.

Rotary, Delft

Hoeveel: € 8.500,-
Waarvoor: klussenbus doet dienst
als stagemiddel voor leerlingen
praktijkschool.

**Iranese Vrouwen Zelf-
organisatie, Rotterdam**

Hoeveel: € 4.200,-
Waarvoor: activering van Farsi
vrouwen.

Nieuwe kredieten

**Valid Express, Amster-
dam, € 120.000,-**

Koeriersbedrijf. Info: Nicolette
Mak, tel. (020) 613 77 08.

Jobfellows, Eindhoven,
€ 50.000,-

Reïntegratiebedrijf van en voor
ex-verslaafden. Info: William
Heijmans, tel. (040) 25 28 457.

Stichting Fifteen,
Amsterdam, € 150.000,-

Restaurant annex opleidings-
centrum. Info: Eefje Brugman,
tel. 06 21 23 75 36.

**Mell Services BV, Aarle
Rixtel, € 50.000,-**

Koeriersbedrijf annex autopoets-
centrale. Info: Henk Kwartan, tel.
(0492) 59 99 30.

Afgesloten

Silt, Stichting Dir,
Amsterdam

Activering van werkzoekenden van
Ethiopische afkomst. Project is ge-
slaagd en gaat door. Info: Mulugeta
Asmellash, tel. (020) 61 80 613

Baraarujin, Stichting Mede- landers, Rotterdam

Voorkomen van schooluitval onder
Somalische jongeren. Project is
grotendeels geslaagd en gaat
voortgezet worden. Info: Bea
Oomens, tel. (010) 47 35 404

Surfen naar de toekomst, Wereldhuis, Den Bosch

Uitgeprocedeerde asielzoekers
ondersteunen een eigen bedrijf te
starten in land van herkomst.
Project is mislukt. Info: Cecile
Moerkens, tel. (073) 513 44 64

Wij maken er werk van, Stichting Romene Sinti, Stein

Zigeuner werkcoöperatie. Project
is mislukt. Info: Nando Rosenberg,
tel. (046) 42 61 600

Meer informatie? Surf naar
www.startfoundation.nl

'Rap als beloning'

Eén van de mooiste momenten van het project 'VMBO Gedaan' kwam tijdens de officiële presentatie op de school. Toen twee leerlingen (Ibrahim Aarab, Faruk Akcay) met een heuse 'rap' over het project kwamen. Dat zij vastbesloten zijn hun vmbo-diploma te halen én door te leren en dat falen geen optie is. 'Kijk', dacht ik toen 'dat is waar het om gaat'. Veel van deze leerlingen kunnen zoveel méér. Daar zit zoveel kwaliteit in. Dat is wel even wat anders dan een stelletje pubers, dat ongeïnteresseerd in de schoolbanken hangt of spijbelend op een winkelcentrum rondloopt. Want dat is helaas vaak het beeld dat bestaat. Over het vmbo en de vmbo-leerlingen bestaan veel vooroordelen. En ook ik tuinde er in. Tien jaar lang doe ik al onderzoek op het gebied van jeugdbeleid en jeugdzorg. En dus wéét je dat vmbo-leerlingen last hebben van de negatieve berichtgeving over hun school. En dénk je te weten dat een deel van hen, vooral jongens, ter

compensatie erkenning zoekt in materiële zaken. Snelle scooters, mobieltjes en 'coole' sportschoenen. In ons project 'VMBO Gedaan' lieten we leerlingen interviews houden met werkende en inmiddels succesvolle oud-leerlingen van hun eigen school. In die gesprekken zullen de leerlingen ook wel naar die materiële zaken vragen. Dacht ik. Fout! Daar ging het helemaal niet over. Het ging over de behoefte aan steun van ouders en leraren, over verantwoordelijkheid krijgen en nemen, over zelf je koers en je toekomst uitstippelen. En wat leren wij daar weer van? Dat deze leerlingen groeien door individuele aandacht en ondersteuning. Door zowel school als door de ouders. En dat ze behoefte hebben aan positieve en herkenbare 'rolmodellen' in hun omgeving, mensen aan wie ze zich kunnen optrekken. En geloof me, dan zit er echt veel en veel meer potentie in deze leerlingen dan wij met z'n allen denken te weten!

Eva Klooster

Eva Klooster liet leerlingen van het NOVA College Amsterdam filmportretten maken van geslaagde oud-leerlingen. Doel van het project is de voortijdige schooluitval op het vmbo tegen te gaan. Zie ook pagina 6 en 7.

Jan Kustner was één van de 30 winnaars van de Baanbrekerprijs in 2002.

De Rotterdamse Haven biedt direct werk aan ca. 60.000 mensen, inclusief industrie en overheid (douane en Gemeentelijke Havenbedrijf Rotterdam).

Al surfend op Internet kwam de broer van Jan, woonachtig in Canada, **Jan als winnaar tegen op de Start Foundation** website. Ze hadden elkaar sinds 1974 niet meer gezien of gesproken. De twee zijn vervolgens met elkaar in contact gebracht.

Jan Kustner (49) uit Rotterdam was met zijn oranje muts een opvallende verschijning bij de uitreiking van de Baanbrekerprijs in november 2002. De dak- en thuisloze wilde graag in de haven werken, maar miste werkritme en werkervaring: 'Ik ben al een tijdje werkloos, grof genomen zo'n 25 jaar...' zo begon hij zijn inzending.

Gelet op het motto van de wedstrijd 'Aan de slag, alles mag!' meende de jury dat ook Jan een kans verdiende en wees hem een bedrag toe om aan zijn reïntegratie te gaan werken.

Mede daardoor en door langdurige en intensieve begeleiding van een jobcoach heeft Jan nu betaald werk. Jan heeft een werkplek gevonden op de kade van de Rotterdamse Eemhaven. Hij reinigt nu dagelijks containers.

Bruine drab

Containers schoonmaken is zwaar en soms smerig werk. Resten van de oude lading worden verwijderd voordat de enorme metalen 'dozen' aan een nieuwe tocht over de oceanen beginnen. Jan wijst op de bruine drab die uit de container komt: "Dat is oude turf. Ik moet uitkijken dat de afvoer daarmee

niet verstopt raakt." Zo nu en dan schiet er een rat over de kade.

Jan is niet vies van dit werk. Bovendien maakt de omgeving veel goed. Vogels, zeeschepen en een wijds uitzicht. Wie kan dat zeggen over zijn werkplek?

Rondvaartboten varen soms vlak langs. Op sommige foto's van de passagiers zal Jan te zien zijn. Als klein poppetje tussen de muren van gekleurde containers. Druk in de weer met een hogedrukspuit of pauzerend op zijn oude stoel vanwaar hij over het water uitkijkt.

Verdere ontwikkeling

Hij werkt elke dag van half acht 's morgens tot vier uur 's middags. Na een kwart eeuw werkloosheid lijkt dat een lastig ritme, maar voor Jan is het geen enkel probleem. Hij is altijd op tijd en heeft weinig slaap nodig. "Het is beter als je overdag wat te doen hebt", vindt de bijzondere herintreder.

Zijn werkgever heeft hem beloofd een auto ter beschikking te stellen zodra hij zijn rijbewijs heeft. Dan kan Jan ook aan de slag op plaatsen die wat verder van de stad liggen en komt er wat meer afwisseling. Aan Jan zal het niet liggen, hij wil zich graag verder ontwikkelen en heeft nu zijn zinnen op dat rijbewijs gezet. Voor de theorie is hij onlangs geslaagd en nu volgt hij twee keer per week

praktijkles. De rijopleiding wordt betaald uit zijn Baanbrekerprijs deel.

Naast zijn werk in de haven doet Jan ook nog bestuurlijk werk voor de Pauluskerk. In deze ontmoetingsplaats voor Rotterdamse dak- en thuislozen is hij nog regelmatig te vinden. Bijvoorbeeld voor een warme maaltijd. "Dat kost daar maar € 2,80!" Nu hij werkt, worden sommige vergaderingen verplaatst naar de avonduren.

Aarzeling

Werkgever Omar El Mahi van Omar's Container Cleaning Services, is intussen zeer tevreden over zijn nieuwe medewerker. Toen Jan-Steven Nottelman, jobcoach bij United Restart, vertelde over zijn kandidaat was Omar niet meteen enthousiast: "Ik dacht: 'dat wordt nooit wat'. Maar Jan-Steven bleef maar aandringen om hem toch een kans te geven. Na een maand op proef wist ik wat ik aan hem had". Omar had snel in de gaten dat hij Jan prima in zijn eentje kon laten werken. Dat stelt Jan zelf ook erg op prijs: "Zo heb ik ook geen last van anderen". In een lege container heeft Jan zelfs zijn eigen schafteket gemaakt. Jan en Omar hebben onderling weinig contact. Dat hoeft ook niet volgens Omar: "Jan werkt zelfstandig, hard en zeer precies. Had ik er maar tien zoals hij, echt waar!"

Met achterstand binnen,
met voorsprong er uit

Fifteen

Werkloze jongeren die de kans krijgen kok te worden. En niet zomaar kok, maar in een restaurant van Jamie Oliver, wereldberoemd door zijn kookkunsten, zijn kookboeken én door de kookserie The Naked Chef.

Drie jaar geleden gaf deze Britse kookheld vijftien jongeren uit Londen die kans in een nieuw restaurant met de toepasselijke naam Fifteen. Het is een ongekend succes. De formule gaat nu voor het eerst de grens over, in december opent Fifteen Amsterdam zijn deuren.

Een oud pakhuis aan de oostelijke handelskade in Amsterdam. Groot en koud. Kale betonnen vloeren en kille stalen pilaren die een houten balkenplafond dragen. De entourage van een klasse restaurant is nog in geen velden of wegen te bekennen. Maar toch moet het hier straks allemaal gaan gebeuren. "De uitdaging is hier jongeren met een achterstand binnen te halen en te zorgen dat ze straks met een voorsprong dit pand weer verlaten," zegt Eefje Brugman. Zij is al vanaf dag één betrokken bij het project en verantwoordelijk voor het opleidingstraject. Terwijl de bouwvakkers nog heel wat werk te verzetten hebben, heeft Eefje al een flink aantal stadia achter zich.

Publiciteit

Zo zijn afgelopen zomer de eerste vijftien kandidaten al geselecteerd en verloopt hun opleiding volgens schema. De eerste berichten over de komst van Fifteen naar Nederland leverde een golf aan publiciteit op. Dat maakte het werven van kandidaten makkelijk én moeilijk tegelijk. Eefje: "Via flyers en posters in de stad en de website hadden we al snel 450 kandidaten. De criteria waren dat je tussen 16 en 24 jaar moest zijn, woonachtig in Amsterdam, zonder baan en niet bezig met een opleiding. Maar ja, de

naam Jamie Oliver trok natuurlijk een breed publiek. Dus was er ook een reactie van een man van 44 jaar. En van enkele schoolmeisjes die het er vooral om te doen was Jamie te zien!"

Smaaktest

Een eerste schifting bracht het aantal gegadigden terug tot zo'n tweehonderd. Die werden uitgenodigd voor een informatieve middag. Het begin van de selectie. Eerst een assessment om te kijken of men geschikt was voor het vak. Daarna een uitgebreide smaaktest. Toen bleven er nog dertig over. Een survivalweekende met die groep leverde uiteindelijk de definitieve groep van vijftien op. Eefje: "Een tamelijk uitvoerig traject inderdaad, maar het zijn natuurlijk ook wel leerlingen met 'bagage'. Allochtonen, autochtonen, mensen met taalachterstand, mensen die wat zijn 'afgeleden', dat is best heftig."

'Sourcing trips'

De opleiding tot kok is pittig, maar de opleiding tot Fifteen-kok is extra pittig. Ook omdat die versneld plaatsvindt. De eerste tien weken is het drie dagen school, één dag stage en één dag op excursie. Eefje: "In Engeland noemen ze dat 'Sourcing Trips'. Het zijn reisjes naar de oorsprong van het

eten. Je ziet hoe een appel groeit, hoe een courgette d'r uitziet als die nog op de grond ligt en je leert waarom scharrelvarkens lekkerder zijn. Dit is typisch de Jamie-benadering, extreme aandacht voor de kwaliteit van de producten die je bij het koken gebruikt. Naar een kookschool gaan kan iedereen, maar dit maakt ze tot betere koks."

'Aan de kachel'

Fifteen Amsterdam wordt een groot restaurant met 200 stoelen en zeven koks. Zij gaan de vijftien leerlingen begeleiden en ze op een intensieve manier leren wat het is om 'aan de kachel te staan'. Het leerling-traject is bedoeld als opstap. Na een jaar moeten de leerlingen uitgeplaatst worden naar andere restaurants voor hun vervolgopleiding. Eefje: "Ze hebben dan niveau 2, dan ben je basiskok. Wij nemen ook de verantwoordelijkheid op ons om ze straks in een goed restaurant aan het werk te krijgen. Moeilijk? Nee, dat denk ik niet. We hebben nu al veel contact met stagebedrijven en veel topkoks volgen dit project op de voet. Er blijkt behoefte te zijn aan een goede koksopleiding. Wat nu van opleidingen komt is niet helemaal wat ze willen. Wij kunnen wat extra's bieden."

Witte en zwarte brigade

Fifteen in Londen heeft inmiddels al drie lichteningen nieuwe koks opgeleverd. In Amsterdam sluiten ze niet uit dat ze op termijn behalve koks (de witte brigade) ook mensen voor de bediening (de zwarte brigade) gaan opleiden. Dat kan dan weer bruikbaar materiaal opleveren voor Engeland waarmee intensief wordt samengewerkt.

Start Foundation is één van de partners van Fifteen Amsterdam en heeft een **krediet van € 150.000,- verstrekt** om het opleidingstraject van de grond te krijgen.

Fifteen Amsterdam gaat in november open voor het publiek. Reserveringen via telefoon 0900 34 38 336.

Het wel en wee van de vijftien Nederlandse Fifteen-koks in **opleiding is te volgen via Net 5**. Uitzending op vrijdagavond, vanaf 29 oktober.

Eefje Brugman

Eefje: "We wisselen heel veel informatie uit. Jamie heeft de kandidaten toegesproken (we zouden hem wat vaker hier willen zien, maar ja...), zijn mensen zijn hier geweest en volgen de opzet hier op de voet. Zij lopen enkele jaren op ons vooruit en wij kunnen veel van ze leren. Ook van hun fouten. Aan de andere kant leren zij van ons. Toen ze hoorden dat hier de gemeente potjes met geld heeft om opleidingsmogelijkheden voor werkloze jongeren deels te financieren viel hun mond open. 'Dat moeten wij ook hebben!' riepen ze meteen uit. Nederland is hun eerste buitenlandse uitstapje, maar ik acht het niet uitge-

sloten dat ze de formule nu ook naar andere landen gaan exporteren."

'Docusoap'

Net als in Engeland wordt ook in ons land een 'docusoap' op de televisie gebracht over de opening van dit nieuwe restaurant en het wel en wee van de bijzondere groep leerlingen. In Engeland was 'Jamie's Kitchen' (het was ook te zien op de Nederlandse televisie) razend populair. Maar het accent lag wel erg op Jamie. In de acht afleveringen die Net 5 gaat brengen over Fifteen Amsterdam ligt het accent veel meer op de leerlingen. Het

gaat over de werving, de selectie én over hoeveel bloed, zweet en tranen die opleiding kost. Dat was vooral om praktische redenen; "we hadden Jamie niet dagelijks ter beschikking. En weet je hoe onze Engelse collega's daar tegenaan kijken? Die zijn hartstikke jaloers en zeggen 'jullie maken het tv-programma dat wij hadden willen maken'. De timing is gewaagd. Nú een restaurant beginnen grenst volgens sommigen aan zelfmoord. Maar de naam van Jamie Oliver, aandacht op televisie en het unieke concept geven ons een 'jumpstart'. Dat helpt ons het eerste jaar door en daarna redden we het wel."

'AAN DE GANG' is de titel van het boek waarin de methode wordt beschreven. Ondertitel: Motiveren van vastgelopen jongeren voor werk & scholing. Auteurs: Martin Klomp, Paul Kloosterman, Tirza Kuijvenhoven, ISBN. 906665483X, 88 pagina's, Prijs: € 13,30.

De bijdrage van Start Foundation aan het **motivatieproject** bedroeg € 158.823,-. Het project werd mede gefinancierd door VSB fonds en NSvP.

Irma van Veen

Gemotiveerd

Herfst 1999. De jeugdwerkloosheid lijkt nagenoeg verdampt. 'Krapte op de arbeidsmarkt' koppen de dagbladen om de paar weken. Organisaties die jongeren begeleiden zien alleen nog maar 'moeilijke' jongeren aan de poort komen. De 'ik wil niks & ik kan niks' populatie, al dan niet gestuurd door de rechter of leerplichtambtenaar. Langdurige trajecten voor deze jongeren zijn onbetaalbaar en ook uit methodisch oogpunt geen optie. Maar wat moet je dan, om ontspoorde jongeren weer snel op de rails krijgen? Op initiatief van Start Foundation ging het Motivatieproject van start.

Vijf jaar later klinkt binnen de muren van justitiële jeugd-inrichting voor behandeling Rentray bij Zutphen volop geklop en gehamer. Jongeren zagen en schaven dat het een lust is. Irma van Veen, projectmanager: "Wij waren er snel van doordrongen dat we iets moesten met de motivatieproblemen van jongeren. En de kans om mee te doen aan een experiment grepen we met beide handen aan. Niet gemotiveerd zijn is meestal een defensieve houding als reactie op eerdere mislukkingen. Er zijn maar weinig jongeren die écht niets willen."

Tikkeltje eigenwijs

Dr. Martin Klomp van de Universiteit Leiden (afdeling Orthopeda-

gogiek) herinnert zich de beginperiode nog goed. "Eerst werden de proeflocaties gezocht en gevonden. Rentray, waar jongeren verplicht door justitie verblijven; Laborel, een scholingscentrum in Den Bosch waar jongeren door de leerplicht gedwongen werden te komen; Impulz in Lelystad waar het mogelijke verlies van de uitkering zorgde voor een hoge opkomst en ten slotte Triton, een lokale welzijnsorganisatie in Den Helder waar jongeren naartoe 'gelokt' moesten worden omdat elk wetelijk kader ontbrak. Een spannend kwartet. Vervolgens werd via een heuse aanbesteding een projectleider en een trainer/ontwikkelaar gezocht."

Paul Kloosterman, de uitverkoren trainer/ontwikkelaar herinnert zich vooral de spanning of de jeugdwerkers zélf wel te motiveren zouden zijn: "Het is niet altijd even makkelijk om met jeugdwerkers iets nieuws te ontwikkelen. Ze zijn een tikkeltje eigenwijs."

Sterke houdbaarheid

Het project beoogde niets meer of minder dan een ommezwaai te bewerkstelligen in de houding van jeugdigen die met een arbeidsmarkttraject aan de slag gaan. Van de negatieve 'bijkijhet-effe-houding' naar een positieve 'hoe-kan-ik-dit-het-beste-aanpakken-opstelling'. Is dat gelukt en zo ja, wat is er vijf jaar

<< Monique Halman (23)

"Via een project voor tienermoeders van Triton kwam ik in aanraking met Weergaloos. Ik werd daar enthousiast om iets in de administratieve sector te zoeken. Ik doe daar nu een opleiding voor. Ik vind het zo leuk dat ik mijn zus meegenomen heb naar Triton. Kan ze ook aan haar toekomst werken."

Ronald de Jager (17)

Ik was 13 toen ik bij Rentray kwam. Ik had de bedoeling om mijn best te doen. Maar dat lukte niet altijd. Eerlijk gezegd heb ik de eerste jaren wat aangerot-zooid. Toen de leiding me stevig bij mijn kladden greep kwam de omslag. Ik kreeg er schik in en baalde toen ik onlangs weg moest.

na dato nog van over?

Joop van Bakel leerwerkbegeleider van Concern voor Werk (voorheen Impulz): "Wij wisten met hulp van dit project, jongeren waarmee we eigenlijk niets meer konden, tóch te motiveren. Nog steeds gebruiken we de toen verworven inzichten in ons leerwerkprogramma dat we hier hanteren. We hebben er nog steeds profijt van dat we mee-gedaan hebben."

Irma van Veen: "Binnen onze Workwise aanpak is alles wat destijds ontwikkeld is geïntegreerd opgenomen in onze Motiverende Begeleiding. Die is erg succesvol. Er bestaat ook een hoop belangstelling voor. We hebben deze begeleidingsvorm al getraind met zestig mensen. Voor het nieuwe seizoen staat het dubbele daarvan op de rol. De revenuen van het motivatieproject hebben in die zin voor ons een lange houdbaarheidsdatum."

Theo van de Veerdonk, destijds

betrokken bij Laborel: "Via de afdeling Jeugd en Onderwijs van de gemeente Den Bosch, heb ik deelgenomen aan een analyse van het voortijdig schoolverlaten. Daar kwam uit dat kwetsbare jongeren méér praktijkgericht onderwijs nodig hebben. En het bleek dat de docenten nauwelijks werd geleerd hoe ze jongeren kunnen motiveren. De inzichten en instrumenten van destijds hebben we daar nu juist voor gebruikt."

Martin van Otterloo van Triton: "Het verzoek aan ons om mee te werken kwam op het juiste moment. We waren heel erg zoekende wat we aanmoesten met een groep jeugdigen. Het werkte bij ons deksels goed. We hebben na de experimenteerperiode stevig geëvalueerd en toen besloten om op basis van het project een vervolg te maken. 'Weergaloos', zo heet onze opvolger van het Motivatieproject. Binnen drie maanden hebben we jongeren

waar niemand raad mee weet, weer aan de slag."

Werkzame methode

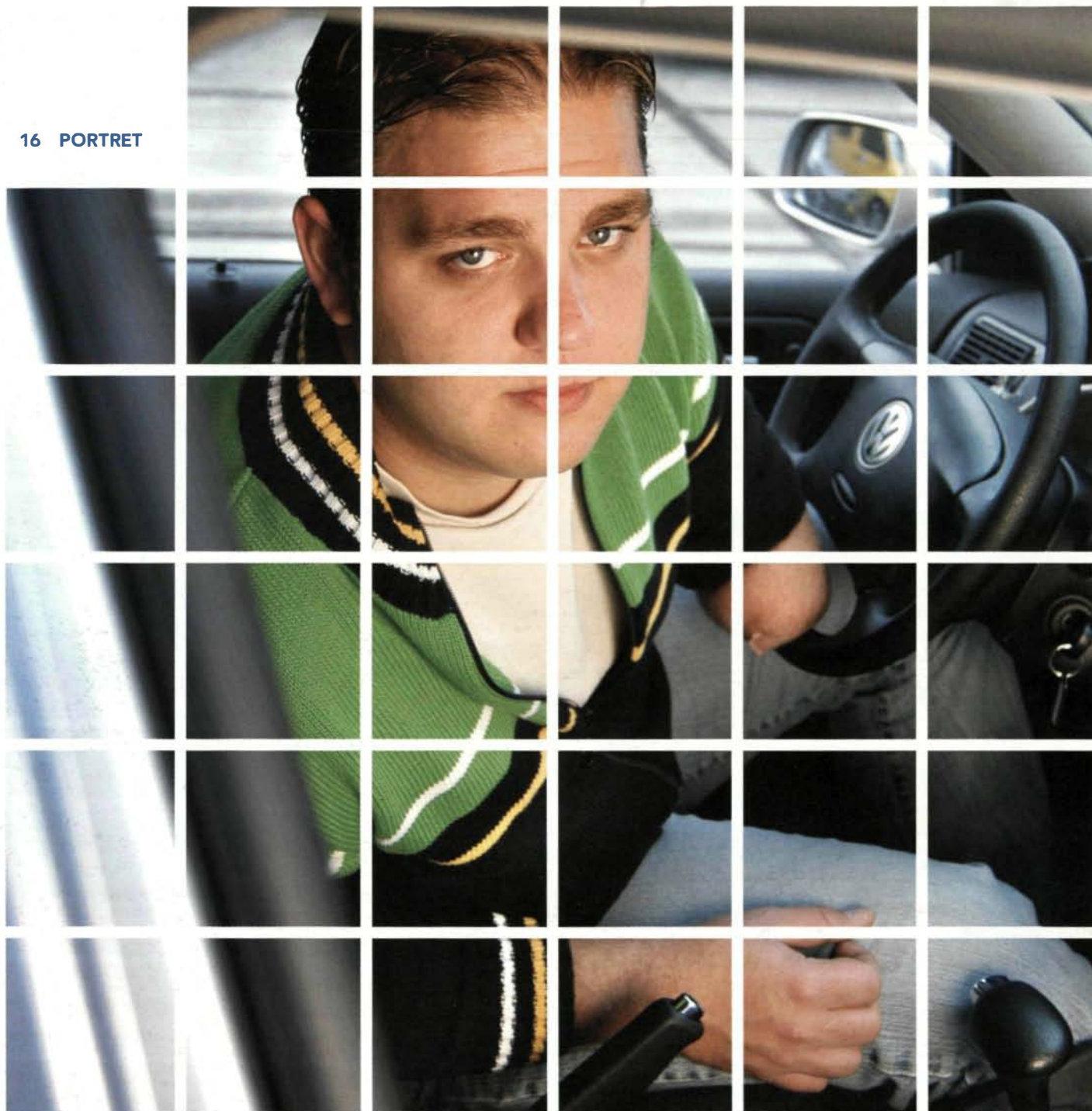
De methode werkt. Paul Kloosterman: "Al in de projectperiode bleek dat 80% van de jongeren die de training gevolgd had ook na drie maanden nog steeds dat positieve gedrag wisten vast te houden. Ik heb geen reden waarom het dan nu niet meer zou werken."

Martin Klomp: "Het was een moedige poging. Jongeren met een 'laat-me-met-rust-houding' niet wegsturen of met rust laten, maar als uitdaging oppakken. Het belangrijkste wapenfeit was wellicht dat het beste uit diverse praktijken werd samengebracht in één methode. Bovendien was het een schoolvoorbeeld van een project waarin wetenschap en praktijk op zakelijke wijze samenwerkten. Zo heb ik vaak gehoord dat de jeugdwerkers het fantastisch vonden dat hun

bevindingen terug te lezen zijn in het boek 'Aan de gang'. Inmiddels is het boek al in twee talen verschenen. Het project was evenwel geen panacee voor alle motivatieproblemen. Wel een initiatief waar veel goeds en blijvends uit voort is gekomen."

Spin-off

Tot slot mag zeker ook de 'spin-off' van het project genoemd worden. Kloosterman: "Er zijn twee studiedagen georganiseerd waar jeugdwerkers uit heel het land op af kwamen. Verder hebben we samen met PSW Arbeidsmarktadvies de training, 'Jongleren' opgezet. Het cursusmateriaal is nagenoeg geheel afkomstig uit de bevindingen van het Motivatieproject. Ruim honderd mensen hebben die training al gevolgd. Er is me ook recent gevraagd de methode aan te passen voor jeugdigen met autistische stoornissen en er is zelfs belangstelling in Hongarije."

Paul Bakker ⁽²¹⁾

Locatie: Koeriersbedrijf Valid Express Amsterdam, waar Paul in dienst is als chauffeur.

"Een beperking is geen belemmering."

Brommer rijden, bloembollenpellen en schilderen; ook zonder linkeronderarm lukt dat allemaal best. Sinds zijn geboorte mist Paul dat lichaamsdeel, maar het vormt geen belemmering. Zijn carrière als schilder eindigde door rugklachten. "Mijn rug is scheef gegroeid omdat ik alles met rechts doe. Op een ladder of steiger sta je niet echt comfortabel en dat verergerde de klacht." Bij de pakken neerzitten is niks voor Paul, die figureerde als haven-

werker in een tv-commercial voor UWW ('40% afgekeurd, 100% betrouwbaar'). Toen het schilderen noodgedwongen stopte benaderde hij zelf Valid Express. Nee, een rijbewijs had ie nog niet, maar dat was geen punt. Dat kon hij toch gaan halen? Een auto geschikt maken was evenmin een punt. "Ik rij in een automaat. En voor € 70,- is er een extra stangetje op de richtingaanwijzer gezet, zodat ik die met mijn rechterhand kan bedienen."